

Snautserien Jalostuksen Tavoiteohjelma 2023-2027

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [PP.KK.2022]
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [PP.KK.2022]



Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	6
4. RODUN NYKYTILANNE.....	7
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	7
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	8
4.1.2 Jalostuspohja.....	11
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	17
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	18
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	18
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta, käyttäytymisestä ja käyttötarkoituksesta	18
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	19
4.2.3 PEVISA-ohjelman luonteen, käyttäytymisen tai käyttöominaisuuksien kuvaus.....	19
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	19
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	24
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	25
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen ongelmakohdista	25
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	25
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	25
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	25
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	43
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	45
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	45
4.4. Ulkomuoto	45
4.4.1 Rotumääritelmä	45
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	48
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	49
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	50
5. YHTEENVETO AIEMMAN JTO:N TOTEUTUMISESTA	51
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	51
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	56
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	57
6.1 Jalostuksen tavoitteet & suositukset	57
6.2 Rotujärjestön toimenpiteet	61
6.3 Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet.....	62
6.4 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	62
7. LÄHTEET	63

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Snautseri on ollut alunperin rottakoira, joka näkyy edelleen kiinnostuksena pieniin jysijöihin. Snautserin käyttötarkoitus nykyään on monipuolinen harrastus- ja seurakoira, joka omaa kohtuullisesti vahtiviettä.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Snautsereita rekisteröidään vuosittain noin 70-140 koiraa, näistä pippurin ja suolan värisiä on noin 50-120 ja mustia noin 20-50 riippuen vuodesta. Kaiken kaikkiaan kyseessä ei ole mikään muotirotu missään päin maailmaa. Rodun alkuperäismaassa Saksassa lienee suurimmat vuosittaiset rekisteröintimäärät Euroopassa. Saksassa rekisteröidään vuosittain noin 130 pippurin ja suolan väristä ja 240 mustaa pentua (PSK). Suomessa snautserikasvatus on ollut pienimuotoista kotikennelien toimintaa.

Tässä snautserien jalostuksen tavoiteohjelman päivityksessä määritellään seuraavaksi viideksi vuodeksi snautserijalostuksen tavoitteet ja painopisteet. Snautserien kasvattajat ovat pääsääntöisesti hyvin sitoutuneita Suomen Snautserikerhoon ja yhteisiin jalostustavoitteisiin. Jalostuskoirien terveys tutkitaan poikkeuksetta lonkkien ja silmien osalta. Snautserien terveystilannetta on seurattu järjestelmällisesti jo vuodesta 1984 lähtien omistajille ja kasvattajille suunnatuin terveystarkastuksin. Suomessa snautserikasvatuksessa uskotaankin valistuslinjaan enemmän kuin tiukkoihin säädöksiin.

Snautserien jalostuksessa yksi seuraavien vuosien painopisteistä on geenipohjan säilyttäminen riittävällä tasolla. Geenipohjan kokoon on kiinnitetty edellisillä JTO jaksoilla huomiota ja sitä on saatu parannettua. Tavoitteena on edelleen lisätä jalostuskoirien määrää, kuitenkin lisäämättä huomattavasti vuosittaista pentueitten määrää. Tämä tarkoittaa sitä, että jalostukseen olisi käytettävä yhä enemmän eri uroksia ja narttuja. Suosituksena on, että uroksen jälkeläismäärä on enintään 18 pentua. Jälkeläismäärässä tulee ottaa huomioon myös se, monestako nartusta suositusmäärä on täytynyt ja onko jälkeläisiä käytetty jalostukseen. Keskeistä onkin huomioida myös toisen tai kolmannen polven jälkeläisten määrä, sillä jokaisesta pentueesta ei käytetä koiria jalostukseen.

Koko rodun sukusiitosprosentti pyritään pitämään alle kolmen prosentin. Yksittäisen pentueen kohdalla suosituksena on, että sukusiitosprosentti on enintään 6.25 laskettuna Suomen Kennelliiton Koiranet-ohjelmalla. Jalostustoimikunta järjestää jalostustarkastuksia, joihin pyritään saamaan etenkin niitä koiria, jotka eivät käy näyttelyissä. Suurin osa snautsereista on nk. kotikoiria, joita toivottaisiin jalostustarkastuksiin. Tarkastusten kautta voitaisiin ehkä "löytää" uusia koiria jalostukseen.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Snautseri on ollut alun perin vahti- ja rottakoira, joka näkyy edelleen kiinnostuksena pieniin jysijöihin ja kohtuullisena vahtitaipumuksena. Snautserin käyttötarkoitus nykyään on monipuolinen harrastus- ja seurakoira, joka omaa kohtuullisesti vahtiviettä. Luonteen jalostuksessa tulisi kiinnittää huomiota luoksepäästävytyteen, hyvään hermorakenteeseen ja riittävään toimintakykyyn. Luonnetestiä varten on uusittu snautserin ihanneominaisuudet sekä MH-kuvausta varten on laadittu ihanneprofiili. Nämä profiilit löytyvät liitteistä sekä liitteenä on myös lisätietoa luonneprofileista lehtiartikkelien muodossa. Profiilit on luotu 4-portaisen järjestelmän mukaan, jossa portaat ovat ihanne, hyväksyttävä, ei-toivottava ja hylätty. Vain hylätyt ominaisuudet ovat jalostuksessa sellaisia, että näitä ei pitäisi käyttää jalostukseen.

Ei-toivottava tulos ei suoraan tarkoita jalostuksesta poistamista, vaan näiden tulosten kanssa pitää huomioida, ettei yhdistä kahta ja siten vahvasta ei-toivottua ominaisuutta jalostuksessa. Jalostukseen ei saa käyttää koiria, jotka ovat arkoja, aggressiivisia tai yliaktiivisia. Kerho tukee luonnetestiin tai MH-kuvaukseen osallistuvia snautsereita ja pyrkii järjestämään vuosittain luonnetestin ja MH-kuvauksen.

Terveys ja lisääntyminen

Terveyskyselyjen perusteella snautserien yleisimpiä sairauksia ovat korvatulehdukset (26 % vastanneista), silmätulehdukset (24%), vesihäntä (11%), kohtutulehdukset (5 %), nisäkasvaimet (9 %) ja immuuniperäinen martokynnen tulehdussairaus, onychodystrofia (6 % vastanneista). Niin korva- kuin silmätulehduksetkin ovat osittain myös hygienia- ja hoidollisia ongelmia.

Snautserien terveyden vaalimisessa huomiota on kiinnitettävä hyvän immunitettiin säilyttämiseen. Lähivuosina tavoitteena on kerätä lisää tietoa snautserien yleisestä terveydentilasta. Lisäämällä terveystutkimuksia ja keräämällä tietoa halutaan kartoittaa tarkemmin tilannetta selkärankojen suhteen. Suomen Snautserikerho tukee snautserien silmätarkastuksia sekä lonkka-, kyynärnível- ja selkärankakuvauksia.

Lisääntymisen, erityisesti synnytysten ja tiinehtymisen, tilannetta seurataan jatkuvasti kasvattajien palauttamien pentuelomakkeiden avulla. Kasvattajat täyttävät pentuetiedustelulomakkeen luovutusikäisistä (kaavake A) ja 1-vuotiaista (kaavake B).

Ulkomuoto

Ulkomuoto suomalaisilla snautsereilla on kokonaisuutena erittäin hyvä. Tuomareille halutaan korostaa snautserin oikeaa luonnetta, rotumääritelmän mukaista kokoa, karkeaa turkkia ja vahvaa, mutta samalla jaloa olemusta. Jalostuksen painopiste rakenteen suhteen keskittyy tyyppiin, neliömäiseen rakenteeseen, pään mittasuhteisiin, tasapainoisiin kulmauksiin sekä oikeaan maatavoittavaan raviin.

Tiedon keruu ja välitys

Tiedon keruu ja -välitys on rotujärjestön toiminnassa keskeisellä sijalla. Jalostustoimikunta raportoi vuosittain toimintakertomuksessaan vuosittaiset rekisteröinnit, terveystutkimustulosjakaumat, jalostussuositukset, kirjatut yhdistelmät ja rotukohtaiset sukusiitosprosentit. Neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Snautseri-Pinseri -lehti ja kerhon omat kotisivut internetissä toimivat ajankohtaisina tiedotuskanavina.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla rodunomaisia luonteensa ja rakenteensa sekä karvanlaadun suhteen. Jalostuskoiralla ei saa olla sen elämää haittaavia sairauksia.

Jalostuskoirat tulee olla virallisesti kuvattuja lonkkaniveldysplasian osalta. Jalostukseen voi käyttää koira, jolla on A-C lonkat, kuitenkin niin, että C-lonkkaisella on oltava A- tai B- lonkkainen partneri. Silmien suhteen vaaditaan myös silmiin erikoistuneen silmälääkärin antama lausunto, joka on alle 24 kuukautta vanha. Silmien suhteen ei saa olla merkintää HC, PRA, PHTVL/PHTV2-6, tai TRD. Distichiasis, PHTVL1 tai gRD koiralta vaaditaan partneria, jolla ei ole ko. lausuntoa. Kyynärnível- ja selkärankakuvausta suositellaan.

Luonteen suhteen tulisi suosia rotutyypillisiä snautsereita. Arkaa tai ihmisille aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Jalostuskoiralle suositellaan virallista luonnetestiä tai MH kuvausta. Koiria, joilla on luonnetestissä luoksepäästävytydessä tulos +2b (hieman pidättyväinen) tai huonompi tai MH-luonnekuvauksessa kohdassa 1a (kontaktin tervehtimisosio) tulos 1 tai 2, ei suositella käytettäväksi jalostukseen, jotta luoksepäästävyysongelmat eivät vahvistu. Samoin koiria, joilla on luonnetestissä hermorakenne kohdassa negatiivinen tulos, ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Jalostuskoirien saamat ei-toivottavat tulokset luonnetestiprofiiliin tai MH-luonnekuvausprofiiliin mukaan on harkittava yhdistelmiä tehdessä tarkkaan.

Ulkomuodon suhteen jalostukseen käytettävän snautserin tulisi olla erinomaista tasoa. Koko tulisi olla rotumääritelmän rajoissa ja karva karkeaa.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Snautseri polveutuu suo- eli turvekoirasta, joka on yksi vanhimmista Euroopassa eläneistä koiraroduista. Yksi snautserin historian tärkeimmistä todisteista on Stuttgartissa oleva keskiaikainen, suihkulähdettä koristava koiraveistos. Etelä-Saksaa, lähinnä Baijerin aluetta pidetään rodun varsinaisena synnyinseutuna. Siellä snautseria pidettiin miltei kansalliskoirona.

Snautsereille jo tuolloin oli olennaista karkea karva, tuuhea parta ja pitkät kulmakarvat. Kansan keskuudessa noin 1800-luvulla näitä parrakkaita koiria alettiin kutsua nimellä "schnauz" tai "schnauzer" (viikset) ja "rattler" (rotanpyytäjä). Snautseri oli peloton, alemman keskiluokan koira. Se oli tallin ja pihan valpas vahti, joka tuli erinomaisesti toimeen hevosten ja karjan kanssa, pitäen rotat ja muut jyräjät poissa. Korvia ja häntiä alettiin tyypistää rotanpuremien ehkäisemiseksi.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Snautseri eli karkeakarvainen pinseri hyväksyttiin omaksi roduksi vuoden 1850 paikkeilla. Saksalainen kasvattaja Josef Bertha kiinnostui rodusta 1800-luvun alkupuolella ja hänen aloitteestaan vuonna 1895 perustettiin saksalainen rotukerho Pinscher-Schauerer-Klub (PSK).

Jalostukselle ratkaisevia ominaisuuksia oli tuolloin tallikoiran metsästys- ja vartiointiominaisuudet. Aluksi snautsereille sallittiin useampia värejä, rekisteröitynä oli mm. keltaruskeita, riistanvärisiä ja mustaruskeita. Josef Bertha oli ensimmäinen, joka alkoi jalostaa puhtaaksi pippuri & suolan väriä. Alusta pitäen enemmistö snautsereista oli harmaita. Myös mustia oli, mutta määrä oli vähäisempi. Niiden jalostus pääsi vauhtiin vasta 1930-luvulla.

Ensikerran snautseri kilpaili näyttelyssä Saksan Hannoverissa vuonna 1879 karkeakarvaisen pinserin nimellä. Ensimmäinen rotumääritelmä julkaistiin vuonna 1880. Kymmenen vuotta myöhemmin v. 1890 järjestettiin Stuttgartissa rodun ensimmäinen erikoisnäyttely. Amerikan Kennel-klubin snautsereita koskevan historian mukaan paikalla oli tuolloin 93 kilpailevaa koiraa.

Ensimmäisessä maailmansodassa snautsereita työskenteli mm. armeijan palveluksessa, Punaisen Ristin apuna ja poliisikoirina. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen snautserin suosio nousi huippuunsa. Varsinkin Saksassa ja Iso-Britanniassa rotua alettiin kasvattaa tosimelessä. Snautseri ei ole koskaan ollut ns. muotikoira, mutta snautserilla on aina ollut omat, uskolliset ihailijat. [Gomez-Todra].

Suomessa snautseri on toiminut lähinnä seura- ja vahtikoirana. Energisenä ja kestäväenä rotuna snautseri sopii mitä erilaisimpiin harrastuksiin ja tehtäviin.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäinen snautseripentue syntyi Suomessa 27.3.1931 Saksasta tuodun uroksen Jolly v. Hadelsen ja Itävallasta tuodun nartun Mira v. Föhrenbergin yhdistelmästä. Jälkeläiset olivat melko suurikokoisia, pehmeäkarvaisia ja hyväluonteisia. Samoihin aikoihin kiinnostus rotua kohtaan kasvoi ja maahamme tuotiin monia yksilöitä ympäri Eurooppaa.

Ensimmäinen rotumme tyypillinen edustaja oli Dorle v. Tannenberg ja yksi koko Pohjolan jalostuspohjaan 1930-40-luvuilla vaikuttanut uros oli Ruotsista tuotu Bautz v. Stahlwerk.

Ensimmäiset mustat snautserit Suomeen toi Elina Lehtinen 1950-luvun lopulla Rivale-kenneliinsä.

Kasvatuksen alkuaikoina 1930-60-luvuilla uranuurtajia snautserijalostuksessamme olivat kennel Obotritin, Pelascon, Minacon ja Rivalen koirat.

Jalostuksellisesti merkittäviä koiria on Saksan lisäksi tuotu ensin Ruotsista ja Yhdysvalloista, myöhemmin myös Eestistä ja Venäjältä. Myöhemmin koiria on tuotu vuosittain 5-8 em. maitten lisäksi Norjasta, Tanskasta, Puolasta, Latviasta, Tsekistä, Kroatiasta, Italiasta ja Ukrainasta.

Vuonna 1966 rekisteröitiin 97, vuonna 1967 rekisteröitiin 72 ja vuonna 1968 rekisteröitiin vain 46 snautseria. 1970-luvulta lähtien rekisteröinnit olivat tasaisia ja rekisteröinnit olivat n. 70-90 snautserin välillä. Vuonna 1981 rekisteröitiin ensimmäisen kerran yli sata snautseria, määrältään 113 ja vuonna 1983 jo 121 snautseria. Vuosina 1992-1996 rekisteröinnit vakiintuivat 150-195 snautseriin, kunnes häntien tyyppiskielto laski rekisteröintimääriä hetkellisesti. 2000-luvun rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet 110-180 snautserin välillä. 2010-luvulla rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet 70-140 koiran välillä.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Suomen snautseriväen keskuudessa syntyi ajatus oman rotukerhon perustamisesta. Joukko snautsereiden harrastajia kokoontui 28.10.1954. Tässä kokouksessa sovittiin virallinen perustamiskokous pidettäväksi 11.11.1954. Puhetta johti G.W. Hagman ja sihteerinä toimi Peggy Wasenius. Säännöt hyväksyttiin ja yhdistyksen nimeksi päätettiin Suomen Snautseri-Pinserikerho, Schnauzer-Pincherklubben ry. Ensimmäinen varsinainen vuosikokous pidettiin 9.2.1955. Jäseniä oli paikalla 12. Vuoden 1955 lopussa kerhon jäsenmäärä oli 45 jäsentä. Huhtikuussa 1956 ilmestyi kerhon ensimmäinen tiedotuslehti.

Vuoden 1956 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana jäsenmäärä oli jo noussut 65:een. Vuoden 1958 alussa päätettiin kerhon nimestä jättää pois pinserit, koska kääpiöpinserien omistajat ja kasvattajat eivät kiinnostuneet kerhon toiminnasta. Kerhotoiminta kohdistui pelkästään snautsereihin ja kääpiösnautsereihin. Virallisesti nimenmuutos tehtiin rekisteriin vasta vuonna 1961.

Vuonna 1964 toimintaa laajennettiin koskemaan myös affenpinsereitä sekä kääpiöpinsereitä. Tällöin kerhon nimi muuttui Suomen Snautseri-Pinserikerho ry:ksi. Kerhon täyttäessä 10 vuotta, jäsenmäärä oli noin 400, 20-vuotiaana 553 ja noin 1100 jäsentä kerhon täyttäessä 35 vuotta.

Vuonna 1998 Snautseri-Pinserikerhon organisaatiota muutettiin siten, että sen alle muodostettiin rotuja harrastavat jäsenkerhot. Katto-organisaation nimeksi muutettiin Suomen Snautseri-Pinseri keskusjärjestö ry (SSPK). Snautserien osalta rotua harrastavaksi kerhoksi tuli edellisenä vuonna (1997) perustettu Suomen Snautserikerho ry (SSnK).

Keskusjärjestöön kuuluivat myös alueelliset alaosastot: Pirkanmaan, Lounais-Suomen, Kaakkois-Suomen, Joensuun seudun, Savon, Pohjanmaan, ja Keski-Suomen alaosastot. Rotua alueellisesti harrastavana yhdistyksenä toimii myös Pohjois-Suomen Snautseri-Pinseriharrastajat ry, jolla on oma jäsenmaksu.

Rotuyhdistyksen organisaatio muuttui viimeisen kerran vuonna 2012, jolloin Suomen Snautserikerho ry:stä tehtiin snautserien virallinen rotujärjestö ja keskusjärjestö lakkautettiin. Alueelliset ala-osastot siirtyivät osittain muiden rotujärjestöjen alle tai ne, jotka harrastivat monia rotuja, organisoituivat omiksi rekisteröityneiksi yhdistyksiksi. Snautserikerholla ei tällä hetkellä ole yhtään alueellista alaosastoa, joka olisi keskittynyt vain snautsereihin. [Möller]

Snautserikerhon toiminnan tarkoituksena on edistää rodun jalostusta, tunnetuksi tekemistä ja rodun harrastajien yhteistoimintaa ja tietojen vaihtoa. Kerho järjestää vuosittain erikoisnäyttelyyn, TOKO ja/tai RallyToko -kokeita, luonnetestejä ym. Vuodesta 1956 snautseriväki on julkaissut jäsentiedotetta ja vuodesta 1970 lähtien lehteä, joka ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Kasvattajien ja uusien koiranomistajien avuksi on painettu pentuohje sekä rodun harrastajia ja tuomareita varten rotumääritelmän tulkintaohje.

Jalostusta ohjaa Snautserikerhossa hallituksen nimeämä jalostustoimikunta, joka kokoaa tietoa rodusta ja antaa tietoja jalostusta varten mm. jalostusyhdistelmien valinnassa sekä terveys- ja ulkonäkövaatimuksissa. Jalostustoimikunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja toiminnasta määritellään kerhon toimikuntaohjeessa.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden

liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. [Kennelliitto MMT Katariina Mäki 5.8.2013]

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit p&s snautserit

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	83	91	74	91	56	121	48	88	85	97	66
Tuonnit	6	6	4	3	1	1	3	1	5	7	5
Rekisteröinnit yht.	89	97	78	94	57	122	51	89	90	104	71
Pentueet	12	14	8	14	11	15	9	13	15	14	8
Pentuekoko	6,9	6,5	9,2	6,5	5,1	8,1	5,3	6,8	5,7	6,9	8,2
Kasvattajat	11	12	7	12	9	12	9	12	12	11	8
Jalostukseen käytetyt eri urokset											
-kaikki	10	12	9	10	11	14	9	12	14	9	8
-kotimaiset	9	7	8	6	4	8	3	4	8	6	4
-tuonnit	1	2	1	2	4	2	3	3	3	1	2
-ulkomaiset	0	3	0	2	3	4	3	5	3	2	2
-keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3v 8kk	5v 1kk	5v	4v 10kk	4v 8kk	3v 3kk	4v	4v 11kk	4v 10kk	4v 5kk	5v 1kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut											
-kaikki	12	13	8	14	11	14	9	13	15	15	8
Kotimaiset	11	11	8	12	11	13	6	11	14	12	6
Tuonnit	1	2		2		1	3	2	1	3	2
-keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4v 3kk	4v 3kk	4v 2kk	3v 9kk	3v 4kk	4v 5kk	3v 10kk	4v 2kk	4v 1kk	3v 7kk	4v 8kk
Isoisät	14	22	15	23	18	24	16	20	27	17	14
Isoäidit	19	26	14	23	18	26	18	21	27	18	16
Sukusiitosprosentti	2,57 %	1,16 %	1,83 %	1,84 %	1,77 %	1,61 %	1,06 %	1,13 %	3,18 %	2,62 %	3,71 %

Taulukko 2. Vuositilasto – rekisteröinnit mustat snautserit

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	12	34	40	18	28	25	23	45	21	49	45
Tuonnit	1	3		4	5	1	2		3	5	2
Rekisteröinnit yht.	13	37	40	22	33	26	25	45	24	54	47

Pentueet	3	8	6	4	5	4	6	6	4	8	7
Pentuekoko	4,0	4,2	6,7	4,5	5,6	6,2	3,8	7,5	5,2	6,1	6,4
Kasvattajat	2	3	5	4	3	3	2	4	2	7	4
jalostukseen käytetyt eri urokset											
-kaikki	3	7	6	4	5	4	4	5	3	8	5
-kotimaiset	2	3	2	2	3	4	2	2	1	4	4
-tuonnit			2				0	0	1	1	
-ulkomaiset	1	4	2	2	2	0	2	3	1	3	1
-keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3v 6kk	4v 2kk	5v 3kk	5v 6kk	4v 8kk	4v 11kk	3v 8kk	5v 1kk	2v 9kk	7v	2v 2kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut											
-kaikki	3	8	6	4	5	4	6	6	4	8	7
Kotimaiset	2	7	4	3	4	2	5	5	2	6	5
Tuonnit	1	1	2	1	1	2	1	1	2	2	2
-keskimääräinen jalostuskäytön ikä	2v 9kk	3v 9kk	4v	4v 1kk	3v 2kk	4v 10kk	6v	4v	3v 9kk	3v 5kk	2v 10kk
Isoisät	5	13	10	7	10	7	8	9	8	14	10
Isoäidit	5	14	10	7	9	8	9	10	8	15	9
Sukusiitosprosentti	0,57 %	0,66 %	1,62 %	0,78 %	9,17 %	3,28 %	3,20 %	1,60 %	0,20 %	1,04 %	1,21 %

Rekisteröintimäärät Suomessa

Vuosittaiset snautsereiden rekisteröinnit ovat pysyneet samalla tasolla parin viimeisen vuosikymmenen ajan. Mustien snautsereiden vuosittaiset kotimaiset rekisteröinnit ovat vaihdelleet 12–49 pentuun pentuun vuodessa. Pippurin ja suolan väristen kotimaisten pentujen rekisteröintimäärät ovat vastaavasti vaihdelleet 48:sta 121 pentuun vuositasona. Kotimaisia pippurin ja suolan värisiä snautsereita rekisteröidään keskimäärin 80 pentua vuodessa. Kotimaisten mustien rekisteröintien keskiarvo viimeisen 11 vuoden aikana on ollut 30 pentua. Kaiken kaikkiaan snautsereita rekisteröidään noin 110 vuosittain. Määrässä on ollut hienoista laskua verrattuna edellisiin vuosikymmeniin.

Jakautuminen linjoihin

Snautserit ovat jakautuneet erillisiin linjoihin värin perusteella. Mustat ja pippurin ja suolan väriset snautserit rekisteröidään Suomessa omiksi roduikseen, vaikka niillä on sama rotumääritelmä. Vuosien 2010-2020 aikana ei ole tehty yhtään väriristeytystä. Viimeisin Suomessa tehty väriristeytys on vuodelta 2005, jolloin musta narttu astutettiin p&s-värisellä uroksella. Kaikki jälkeläiset olivat mustia.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Vuosittain tuontikoiria on tuotu muutama (1-7) molemmissa väreissä. Vuosien 2010-2020 välillä on Suomeen rekisteröity 42 p&s väristä ja 26 mustaa tuontisnautseria. Tuontikoirat ovat saapuneet pääasiallisesti Venäjältä, Ruotsista, Tanskasta, Tsekeistä ja Puolasta. Tuontikoirista vain osa on ollut kotimaisen uroksen jälkeläisiä tai muuten sukua jo Suomessa oleville snautsereille. Tuontien suhteen kehitys on mennyt rodun monimuotoisuuden kannalta eteenpäin.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Molemmissa väreissä jalostukseen käytetyt urokset ja nartut ovat olleet keskimäärin nelivuotiaita. Rodun kannalta tilanne on hyvä, sillä vanhemmista jalostuskoirista on saatavilla kattavampaa tietoa terveydentilasta.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitoyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 %.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. [Kennelliitto MMT Katariina Mäki 5.8.2013]

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Rodun vuosittainen sukusiitosaste on molemmilla väreillä noin kaksi prosenttia. Lukemat perustuvat Suomen Kennelliiton Koiranetin laskelmiin, jotka ovat laskettu osaltaan puutteellisten sukupolvitietojen mukaan ja on näin ollen aliarvio rodun todellisesta tilanteesta. Koiranetin lukemien perusteella voidaan

arvioida vain sukusiitosasteen kehitysmuutosta. Tavoitteena on pitää rodun keskimääräinen sukusiitosaste alle kolmen prosentin. Tämä sallii yksittäisille parituksille korkeammankin sukulaisuusasteen, kunhan rodun keskimääräinen sukusiitosaste ei nouse korkeammaksi kuin on tavoite.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 3. Jalostuspohja per sukupolvi P&S snautserit (rekisteröintivuosi)

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Per vuosi											
-pentueet	12	14	8	14	11	15	9	13	15	14	8
-jalostukseen käytetyt eri urokset	10	12	9	10	11	14	9	12	14	9	8
-jalostukseen käytetyt eri nartut	12	13	8	14	11	14	9	13	15	15	8
-isät/emät	0,83	0,92	1,12	0,71	1	1	1	0,92	0,93	0,6	1
-tehollinen populaatio	15 (62%)	17 (61%)	11 (69%)	16(57 %)	15 (68%)	19 (63%)	12 (67%)	17 (65%)	20 (67%)	16 (57%)	11 (69%)
-uroksista käytetty jalostukseen	0,00 %	4,00 %	6,00 %	10,00 %	11,00 %	11,00 %	12,00 %	12,00 %	11,00 %	8,00 %	8,00 %
-nartuista käytetty jalostukseen	0	0,00 %	2,00 %	11,00 %	13,00 %	16,00 %	31,00 %	35,00 %	20,00 %	16,00 %	26,00 %
Per sukupolvi (4 vuotta)											
-pentueet	48	47	48	49	48	52	51	50	50	52	49
-jalostukseen käytetty eri urokset	36	36	32	34	36	41	37	36	39	39	38
jalostukseen käytetty eri nartut	42	41	45	46	45	45	43	43	44	45	40
isät/emät	0,86	0,88	0,71	0,74	0,8	0,91	0,86	0,84	0,89	0,87	0,95
-tehollinen populaatio	53 (55%)	52 (55%)	53 (55%)	55 (56%)	55 (57%)	58 (56%)	54 (53%)	54 (54%)	56 (56%)	57 (55%)	52 (53%)
-uroksista käytetty jalostukseen	5,00 %	7,00 %	10,00 %	11,00 %	12,00 %	11,00 %	11,00 %	10,00 %	11,00 %	11,00 %	12,00 %
-nartuista käytetty jalostukseen	4,00 %	6,00 %	11,00 %	17,00 %	23,00 %	24,00 %	24,00 %	24,00 %	19,00 %	19,00 %	18,00 %

Taulukko 4. Jalostuspohja per sukupolvi mustat snautserit (rekisteröintivuosi)

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Per vuosi											
pentueet	3	8	6	4	5	4	6	6	4	8	7
jalostukseen käytetyt eri urokset	3	7	6	4	5	4	4	5	3	8	5
jalostukseen käytetyt eri nartut	3	8	6	4	5	4	6	6	4	8	7
isät/emät	1,00	0,88	1,00	1,00	1,00	1,00	0,67	0,83	0,75	1,00	0,71
tehollinen populaatio	4 (67%)	10 (62%)	8 (67%)	5 (62%)	7 (70%)	5 (62%)	7 (58%)	8 (67%)	5 (62%)	11 (69%)	8 (57%)
uroksista käytetty jalostukseen	0%	6%	0%	14%	19%	0%	0%	0%	0%	4%	7%
nartuista käytetty	0%	10%	4%	12%	29%	0%	0%	0%	0%	4%	15%

jalostukseen											
Per sukupolvi (4 vuotta)											
pentueet	21	23	19	19	21	20	24	25	27	32	32
jalostukseen käytetty eri urokset	19	22	17	14	15	16	21	21	19	24	25
jalostukseen käytetty eri nartut	18	16	15	16	16	12	16	20	24	28	29
isät/emät	1,06	1,38	1,13	0,88	0,94	1,33	1,31	1,05	0,79	0,86	0,86
tehollinen populaatio	24 (57%)	23 (50%)	21 (55%)	20 (53%)	21 (50%)	17 (42%)	23 (48%)	27 (54%)	29 (54%)	35 (55%)	37 (58%)
uroksista käytetty jalostukseen	5%	10%	9%	11%	8%	2%	1%	4%	5%	7%	8%
nartuista käytetty jalostukseen	7%	13%	13%	20%	19%	3%	1%	5%	10%	15%	19%

Jalostustietojärjestelmän jalostuspohja per sukupolvi-luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta. Viimeinen kussakin jaksossa mukana oleva vuosi on se, jonka kohdalla tieto näkyy. Esimerkiksi vuoden 2020 luvut on laskettu vuosien 2017–2020 ajalta.

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Jalostuseläinten määrä vaihtelee pippurin ja suolan värisillä 4–36 prosenttiin. Mustilla vastaavasti uroksia ja narttuja on käytetty 4–29prosenttia koko kantaan verrattuna.

Isät/emät -luku

Isät/emät suhde on tällä hetkellä riittävällä tasolla molemmissa väreissä. Suhde on hyvä säilyttää vähintään tällä tasolla mieluummin lähempänä 1. Mitä lähempänä luku on yhtä sitä tasaisempaa on urosten jalostuskäyttö. Mitä tasaisemmin uroksia käytetään jalostukseen sitä tehokkaammin saadaan säilytettyä rodun perinnöllistä vaihtelua.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokoosta perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 \cdot Nu \cdot Nn / (2 \cdot Nu + Nn)$, jossa Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä.

Jos rodun tehollinen koko on alle 50 - 100, rodusta häviää geenimuotoja niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä mahdollisimman useaa eri koiraa jalostukseen ja huolehtimalla, että niiden jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailta, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme uutta geneettistä materiaalia. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan. [Kennelliitto MMT Katariina Mäki 31.10.2013]

Rodun tehollinen populaatiokoko

Molemmilla väreillä sukupolvella mitattu tehollinen populaatio on yli 50 prosenttia. Sukupolvella laskettu vaihtelu on pippurilla ja suolalla 53-57 ja mustalla 42-58 prosentin välillä. Vuosittainen tehollinen populaatio on Suomen Kennelliiton koiranetin mukaan molemmilla väreillä 57-70 prosentin välillä. Kennelliiton jalostustietojärjestelmän laskukaavassa ei pystytä ottamaan huomioon jalostuskoirien keskinäisiä sukulaisuuksia, joten luvut ovat yliarvioita todellisesta tilanteesta. Tämän perusteella pystytään kuitenkin seuraamaan populaatio koon kehitymissuuntaa.

Taulukko 5. Vuosien 2010-2020 aikana 20 jalostukseen runsaimmin käytettyä p&s urosta .

	uros	synt. vuosi	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	Kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Pfeffer X-Treme	2007	4	29	3,22%	3,00%	4	18	4	29
2	Caudatus Argentum Calvin Klein	2005	3	27	3,00%	6,00%	2	21	3	27
3	Vigilen Carpe Diem	2013	4	27	3,00%	9,00%	1	4	4	27
4	Doctor's Order Mad Max	2009	3	25	2,78%	12,00%	6	47	3	25
5	Bonzen Aragorn	2013	3	24	2,67%	15,00%	7	51	3	24
6	Union Alarm Beskyd	2013	2	22	2,44%	17,00%	6	46	2	22
7	Mihan Neljän Suora	2012	4	21	2,33%	19,00%	5	38	4	21
8	Argents's Falstaff Fakir	2009	4	21	2,33%	22,00%	4	27	4	21
9	Arctic Idols Come Together	2013	3	20	2,22%	24,00%	3	22	3	20
10	Trels Urmas	2012	2	19	2,11%	26,00%	5	36	2	19
11	Delonnix Cormick	2012	3	18	2,00%	28,00%	3	20	3	18
12	Ferdinan Lorenzo	2005	2	17	1,89%	30,00%	10	59	6	38
13	Caudatus Zeus	2010	2	17	1,89%	32,00%	8	43	2	17

14	Mohner's Nordic Star	2011	2	16	1,78%	34,00%	5	22	2	16
15	Mihan Monte Casino	2008	3	16	1,78%	35,00%	2	11	3	16
16	Nettl Greit Nike Fast	2016	2	16	1,78%	37,00%	0	0	2	16
17	Möllerhaus Xmas Xplorer	2014	2	15	1,67%	39,00%	1	8	2	15
18	Odie Saltus ze Zahrebske	2009	2	15	1,67%	41,00%	0	0	2	15
19	Ankor Kurazh Forward	2009	2	14	1,56%	42,00%	2	14	2	14
20	Fearless Fellow Bob The Builder	2011	2	14	1,56%	44,00%	5	36	2	14

Taulukko 6. Vuosien 2010-2020 aikana 20 jalostukseen runsaimmin käytettyä mustaa urosta

	uros	synt. vuosi	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Magic Maker Iron Maiden	2009	3	23	6,76%	7%	2	11	3	23
2	Tacillan Captain Hook	2010	3	22	6,47%	13%	3	18	3	22
3	Tacillan Yes Please	2008	5	19	5,59%	19%	7	41	5	19
4	Tacillan Agitato	2009	4	19	5,59%	24%	1	3	4	19
5	Tacillan Yes Sir	2008	2	13	3,82%	28%	0	0	2	13
6	Onnentontun King Creole	2017	2	11	3,24%	31%	1	6	2	11
7	York-Simon Von Der Kleinen Au	2009	1	10	2,94%	34%	0	0	1	10
8	Mandarino Od Dalajskeho Potoka	2009	1	10	2,94%	37%	3	6	1	10
9	Wanhan Purolan Wallstreet	2013	1	10	2,94%	40%	0	0	1	10
10	Wanhan Purolan Bentley	2015	2	10	2,94%	43%	0	0	2	10
11	Black Camillo Vom Mandelröschen	2004	1	10	2,94%	46%	0	0	1	10
12	Wanhan Purolan Cabriolet	2004	1	10	2,94%	49%	0	0	1	10
13	Jettyspoof's Filou	1998	1	9	2,65%	52%	2	9	2	14
14	Jaroks Alfer Viksent	2010	1	9	2,65%	54%	2	8	1	9
15	Samurai Bohemia Cardinal	2008	1	8	2,35%	57%	3	13	1	8
16	Wanhan Purolan Sherlock	2012	1	7	2,06%	59%	0	0	1	7
17	Undercover Man Von Der Fortuna-Ranch	2007	1	7	2,06%	61%	1	4	1	7
18	Big Otis Von Der Black Beauty	2012	1	7	2,06%	63%	0	0	1	7
19	Miku's Gerro	2012	1	7	2,06%	65%	1	10	1	7
20	Von Shaman's KPNG Up Apprnces		1	7	2,06%	67%	11	58	1	7

25 p&s väristä urosta on käytetty tuottamaan 50% ajanjakson pennuista. Mustilla 13 urosta on käytetty tuottamaan 50% ajanjakson pennuista. 20 listatusta uroksesta seitsemällä on ollut enemmän kuin yksi pentue. Kahdella uroksella yli 20 jälkeläistä kolmesta eri pentueesta. Kahdesta kymmenestä käytetyimmästä uroksesta 9 on ulkomailla asuvia.

Taulukko 7. Vuosien 2010-2020 aikana 20 jalostukseen runsaimmin käytettyä p&s narttua.

	Narttu	synt.vuosi	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	pentuja	%-osuus	pentueita	pentuja	pentueita	pentuja
1	Dinamunde Miracle Brend	2009	2	25	2,78%	6	48	2	25
2	Metallic Zeonilla-Vanilla	2006	2	22	2,44%	7	42	3	32
3	Pfeffer Young At Heart	2009	3	22	2,44%	6	45	3	22
4	Arctic Idols Chiquitita	2013	2	21	2,33%	4	28	2	21
5	Möllerhaus Cosmic Caress	2008	2	21	2,33%	5	28	2	21
6	Bozen Donna Say Never	2015	2	19	2,11%	0	0	2	19
7	Mihan Värisuora	2008	3	17	1,89%	9	42	3	17
8	Raappavuoren Diureetti	2008	2	17	1,89%	2	18	2	17
9	Manetan Queck	2012	2	17	1,89%	3	20	2	17
10	Miinalaakson Argentine	2008	2	17	1,89%	0	0	2	17
11	Eipä's Himohe	2014	2	16	1,78%	1	9	2	16
12	India Saltus Ze Zahrebske	2007	2	15	1,67%	5	25	2	15
13	Pfeffer Xenia	2007	2	14	1,56%	2	10	2	14
14	Seladys Izabela	2011	2	14	1,56%	4	30	2	14
15	Èowyn	2013	2	14	1,56%	1	8	2	14
16	Mihan Onnen Kantamoinen	2014	2	14	1,56%	0	0	2	14
17	Bonzen Avatar	2013	1	13	1,44%	0	0	1	13
18	Mihan Margoster	2008	2	13	1,44%	0	0	2	13
19	Seladys Lovely Layla	2007	1	12	1,33%	2	14	1	12
20	Aulerco Morgana	2009	1	12	1,33%	5	33	1	12

Taulukko 8. Vuosien 2010-2020 aikana 20 jalostukseen runsaimmin käytettyä 15-20 mustaa narttua.

	Narttu	synt.vuosi	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	pentuja	%-osuus	pentueita	pentuja	pentueita	Pentuja
1	Double Trouble Grand Calvera	2007	4	30	8,82%	7	44	5	37
2	Tacillan Rosa Mundi	2006	3	21	6,18%	6	28	3	21
3	Otis Boanergos Jagodka	2014	2	17	5,00%	0	0	2	17
4	Wanhan Purolan Lada	2009	3	16	4,71%	5	27	3	16
5	Wanhan Purolan Rolls-Royce	2011	3	14	4,12%	5	28	3	14
6	Christmas Joy Grand Calvera	2007	2	13	3,82%	0	0	2	13
7	Onnentontun Enneuni	2007	2	12	3,53%	2	16	2	12
8	Tacillan Snowball	2012	2	12	3,53%	0	0	2	12
9	Onnentontun Prinsessa	2011	1	12	3,53%	0	0	1	12
10	Wanhan Purolan Mercedes	2010	2	11	3,24%	2	5	2	11
11	Wanhan Purolan Porche	2011	2	11	3,24%	1	1	2	11
12	Wanhan Purolan Black Banana	2015	1	10	2,94%	0	0	1	10
13	Wanhan Purolan Jump For Joy	2008	1	10	2,94%	0	0	1	10

14	Jettyspoof's Hot Smile	2009	1	9	2,65%	0	0	1	9
15	Tacillan Red Rose	2006	1	8	2,35%	0	0	1	8
16	Wanhan Puroolan BMW	2015	2	8	2,35%	2	12	2	8
17	Tacillan Super Model	2011	2	8	2,35%	1	6	2	8
18	Wanhan Puroolan Bohemia	2016	2	8	2,35%	0	0	2	8
19	Jettyspoof's Ihq Hot	2006	1	7	2,06%	1	9	2	13
20	Tacillan Wireä Warpu	2007	1	7	2,06%	2	6	1	7

Jalostuskoirien käyttömäärät ja keskinäinen sukulaisuus

Edellä olevissa Kennelliiton jalostustietojärjestelmän tilastoissa on listattu viimeisen kymmenen vuoden aikana kaksikymmentä eniten käytettyä urosta ja narttua väreittäin. Pippurin ja suolan värisissä uroksissa tarkasteluaikana kahdeksalla uroksella on yli 20 pentua. 20:sta käytetyimmistä pippuri ja suola-uroksesta neljällä uroksella on neljä pentuetta, kuudella kolme pentuetta ja 10 kaksi pentuetta. Viidellä nartulla on yli 20 pentua. Kahdella nartulla on ollut kolme pentuetta ja 15 nartulla kaksi pentuetta.

Vuosien 2010–2020 aikana mustissa eniten käytetystä uroksista kahdella on yli 20 jälkeläistä. Kahdella uroksella on 19 jälkeläistä viidestä tai neljästä pentueesta. Kahdella uroksella on kolme pentuetta, Kolmella on kaksi pentuetta ja 13 uroksella vain yksi pentue. Mustissa nartuissa kahdella nartulla on yli 20 jälkeläistä. Yhdellä nartulla on ollut neljä pentuetta, kolmella kolme pentuetta, yhdeksällä kaksi pentuetta ja seitsemällä nartulla yksi pentue.

Pippuri ja suola

Tarkasteluaikana p&s värisissä *Pfeffer X-treme* on eniten jalostukseen käytetty uros.

Yksittäisen uroksen suurin toisenpolven jälkeläismäärä on *Ferdinan Lorenzolla*, joka on 59 pentua. Ferdinan Lorenzo ei ole läheistä sukua muiden eniten käytettyjen urosten kanssa. Sen isä on Espanjasta Ruotsiin tuotu uros ja emän puolella on sekä alankomaalaisia että venäläisiä koiria.

P&s narttujen jälkeläistilaston kärjessä on ulkomaan tuonti *Dinamunde Miracle Brend*. Sillä jälkeläisiä on 25. Tällä koiralla on myös eniten toisen poljen jälkeläisiä 48.

Musta

Mustilla snautsereilla on käytetty jalostukseen pääsääntöisesti eri koiria. Useampien koirien takaa löytyy kuitenkin samoja sukuja, kun sukutauluja tarkastellaan viisi polvea taaksepäin. Ulkomaalaisia uroksia on käytetty miltei puoleen ajanjaksona rekisteröidyistä pentueista. 20:stä käytetyimmistä uroksesta 9 on ulkomailla asuvia.

Mustien urosten jälkeläistilaston kärjessä olevalla *Magic Maker Iron Maide*:lla jälkeläisiä on ensimmäisissä polvessa 23 ja toisessa polvessa 11. Uroksen isän *Jettyspoofs Mixed Gunnyn* isä on pippurin ja suolan väriäinen *Trels Gendelgelis*. Emänä *Iron Maidenilla* on Venäjän tuontinarttu *Cherni Strazhnik to Magic Maker*. Kuudenneksi käytetyin uros 11 jälkeläisellä on *Magic Maker Iron Maidenin* poika *Magic Maker King Creole*. Tarkasteluaikana *Kring Creolella* on kaksi pentuetta, joista toisesta pentueesta sukua on jatkanut yksi narttu Kesiliin *Miracle of the Rosary*.

Toiseksi eniten jälkeläisiä tarkasteluaikana on *Tacillan Captain Hookilla*, 22 jälkeläistä ensimmäisessä polvessa, 18 toisessa polvessa. *Captain Hookin* isä on listalla kolmantena oleva uros *Tacillan Yes Please*.

Uroksella on 19 pentua viidestä eri pentueesta, toisen polven jälkeläisiä 41. Tacillan Yes Please ja Yes Sir ovat veljekset. Yes Sir –uroksen jälkeläisiä ei ole käytetty jalostukseen.

Mustien narttujen jälkeläistilaston kärjessä on Tsekin tuonti *Double Troube Grand Calvera*. Nartulla on viisi pentuetta, suoria jälkeläisiä 37 ja toisessa polvessa 44. Double Troublen tyttäreillä *Wanhan Purolan Ladalla* on 16 jälkeläistä, toisessa polvessa 27. Double Trouble Grand Calvera löytyy myös Wanhan Purolan Wallstreetin, Bentleyyn, Rolls-Royce, Real Beauty, Mercedes, Black Banana, BMW ja Bohemia sukutaulusta. Wanhan Purolan Bentley, BMW ja Black Banana ovat sisaruksia. BMWn tytär on Kesiliin Black Velvet, jolla on ollut tarkasteluajanjaksona yksi pentue.

Tacillan Rosa Mundilla on kolme pentuetta, omia jälkeläisiä 21 ja toisen polven jälkeläisiä 28. Rosa Mundin jälkeläisistä Tacillan Super Modelilla ja Tacillan Snowballilla on ollut kaksi pentuetta.

Tacillan Super Modelilla on sama isä kuin *Double Trouble Grand Calveralla*, amerikkalainen uros *Von Shaman KPNG Up Apprnces*. Uros vaikuttaakin vahvasti mustien snautserien tämän hetkiseen kantaan.

Tuontinartuista *Otis Boanergos Jagodkalla* on 17 jälkeläistä. Jälkeläisiä on myös samasta kennelistä tuoduilla uroksilla Zirconium ja Keningsberg. *Otis Boanergos Zirconium* on samasta yhdistelmästä kuin *Otis Boanergos Jagodka*. *Otis Boanergos Zirconium* on myös *Otis Boanergos Keningsbergin* emän veli.

Onnentontun Prinsessa on *Onnentontun Enneunen* tytär. Tarkasteluaikana Enneunella on ollut kaksi pentuetta ja Prinsessalla yksi pentue. *Jettyspoof's Hot Smile* on *Jettyspoof's Ihq Hot* tytär. Hot Smilella on ollut yksi pentue, josta ei ole käytetty mitään jalostukseen.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana eniten käytetyistä mustista uroksista viisi on ulkomailla asuvia ja neljä tuontiuroksia. Eli miltei puolet eniten käytetyistä uroksista on ulkomailta. Ulkomaiset urokset eivät ole olleet sukua toisilleen tai suomalaisille käytetyille uroksille. Tuontinarttuja eniten käytettyjen listalla on neljä. Niistä kolme on sukua toisilleen ja yksi suomalaisen uroksen tytär.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Snautseri on saksalainen rotu. Rodun kotimaassa rekisteröidään vuosittain keskimäärin 130 p&s ja 240 mustaa pentua. Keski-Euroopassa vahvoja snautserimaita Saksan lisäksi ovat Tsekki ja Puola. Norjassa ja Tanskassa rekisteröidään vähemmän snautsereita kuin Suomessa ja Ruotsissa.

Pohjoismaissa snautseripopulaatioissa on vähän eroavaisuuksia. Pippurin ja suolanvärissä samoja sukuja löytyy kaikista Pohjoismaista. Mustissa snautserissa samaa sukulaisuutta löytyy Suomesta ja Tanskasta. Ruotsissa ja Norjassa on osittain eri sukuja kuin meillä ja tanskalaisilla. Alla olevissa taulukoissa on esitelty eri Pohjoismaiden rekisteröinti määriä.

Taulukko 9. P&S väristen rekisteröintimääriä eri maissa

Maa	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Suomi	83	91	74	91	56	122	48	88	85	97	66
Ruotsi P&S						62	83	92	108	99	95
Norja							14	21	7	15	9
Puola	127		108								
Tsekki		87	141								
Ranska	30	47	50	54	21	53	20	28	48	23	43

Taulukko 10. mustien rekisteröintimääriä eri maissa

Maa	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Suomi	12	34	40	18	28	25	23	45	21	49	45
Ruotsi	61	95	75	48	102	77	62	72	96	110	109
Norja							45	52	44	33	81
Puola	115		107								
Tsekki		112	66								
Ranska	0	9	11	29	22	8	21	42	18	26	8

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Snautserirotu jaettiin suurimmassa osassa FCI- maita pippurin ja suolan väriseen sekä mustaan snautseriin 1980-luvun lopulla. Ainakin Pohjoismaissa rodun jakautuminen omiksi roduikseen lisäsi yksilöiden määrää. Mustien snautserien kasvatus laajeni, p&s-väristen kasvatus pysyi samalla tasolla kuin ennen rodun jakaantumista. Britanniassa ja Yhdysvalloissa rotua ei ole jaettu omiksi linjoikseen, vaan värien risteyttäminen on edelleen mahdollista. Euroopassa värien risteyttäminen on osittain mahdollista erityisellä luvalla. Ruotsissa ja Norjassa värien risteyttäminen on sallittua ilman erityistä lupaa, pennut rekisteröidään sen värisiksi kun syntyvät.

Suomessa snautserien jalostuspohjan laajuus on pysynyt aikalailla samalla tasolla viimeiset 30 vuotta. Tehollinen populaatio on vaihdellut viimeisen 30 vuoden aikana vuosittain 40-70 % välillä. Rodun sukusiitosprosentti on laskenut verrattuna 1990-luvun alun ja 2000-luvun tilanteeseen.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Snautseri ei ole koskaan onneksi ollut muotirotu, sen rekisteröintimäärät ovat useamman vuosikymmenen vaihdelleet 100-160 pennun välillä kun rekisteröintimäärään lasketaan molemmat värit. Rodun vähälukuisuus on jalostuspohjaa kaventava tekijä. Toisaalta ei ole suositeltavaa kasvattaa rodun yksilöiden määrää vain määrän vuoksi. Snautseri on maailmanlaajuisestikin kohtuullisen vähälukainen rotu. Rodun kasvattajia ei ole paljon, jolloin jalostuskoirien määräkään ei ole suuri. Erityisesti mustien kasvattajia on vähän, joka osaltaan heijastuu vaihtelevina rekisteröintimäärinä. Samojen urosten ja narttujen jalostuskäyttö heikentää jalostuspohjaa. Urosten jälkeläismäärät ovat olleet laskussa verrattuna aikaisempiin vuosikymmeniin.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Snautserilla ei ole tällä hetkellä jälkeläismäärään perustuvaa PEVISA-ohjelmaa. Kerhon omat pentuvälityskriteerit ovat toimineet tällä hetkellä hyvin kasvattajien keskuudessa ohjeistuksena jalostusvalintojen suhteen.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta, käyttäytymisestä ja käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmässä snautseria luonnehditaan seuraavasti: "Luonteenomaista on eloisuus, johon yhdistyy rauhallisuus. Rodulle tyypillistä on hyväluonteisuus, leikkisyys ja voimakas kiintymys isäntäväkeeseen. Hyvin lapsirakas, lahjomaton ja valpas, ei kuitenkaan herkkähaukkuinen. Hyvin kehittyneiden aistien, älykkyyden, ja koulutettavuuden, pelottomuuden, sitkeyden sekä säiden- ja

tautien sietokyvyn ansiosta snautseri on erinomainen perhe-, vahti- ja seurakoira, jolla on myös käyttökoiran ominaisuudet".

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Snautsereilla ei ole erillisiä näyttely- ja käyttölinjoja. Samat koirat jotka harrastavat eri lajeja käyvät myös näyttelyissä. Tällä hetkellä kukaan kasvattaja ei tietoisesti kasvata johonkin tiettyyn käyttöön tarkoitettuja pentueita.

4.2.3 PEVISA-ohjelman luonteen, käyttäytymisen tai käyttöominaisuuksien kuvaus

Snautserilla ei ole PEVISA-ohjelmaa ja siihen ei ole sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen testausta tai kuvantamista.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Snautseri on rotumääritelmänsä mukaisesti eloisa ja vilkaskin, mutta tarvittaessa osaa myös rauhoittua. Snautseri on vahvasti seurakoira ja tarvitsee monipuolisesti toimintaa niin fyysisesti kuin psyykkisestikin.

Luonnetesti

Luonnetesti on aikanaan kehitetty Suomessa Ruotsin armeijan sotakoiratestistä palveluskoirien käyttöominaisuuksien arviointimenetelmäksi. Se on käyttökelpoinen luonteen arviointiin muillakin roduilla, etenkin kun halutaan tietoa koiran reaktioista tilanteessa, jossa sen hermostoa kuormitetaan. Se on pisimpään Suomessa käytössä ollut ja suosituin koiran luonteen arviointiin kehitetty testi. Luonnetesti on avoin kaikille Kennelliiton rekisterissä oleville puhtasrotuisille koirille, jotka ovat vähintään kahden ja alle seitsemän vuoden ikäisiä sekä Kennelliiton määräysten mukaisesti rokotettuja ja tunnistusmerkittyjä. Kivesvikainen uros saa osallistua testiin.

Testissä testataan kahdeksaa erilaista ominaisuutta: toimintakyky, terävyys, puolustushalu, taisteluhalu, hermorakenne, temperamentti, kovuus ja luoksepäästävyys. Eri ominaisuuksille on loppupisteiden laskemista varten erilaiset kertoimet. Toimintakyky kuvaa koiran omatoimista rohkeutta. Terävyys kuvaa, miten herkästi koira reagoi aggressiolla. Puolustushalu kuvaa koiran halua puolustaa laumaansa. Taisteluhalu kuvaa koiran halua lähteä mukaan kaikenlaiseen toimintaan. Hermorakenne kuvaa koiran hermojen kokonaisuuskestävyyttä, paineen sietokykyä ja kykyä palautua hermokuormasta. Temperamentti kuvaa koiran vilkkautta eli kykyä havainnoida tapahtumia, reaktion oikea-aikaisuutta ja kykyä keskittyä tapahtumiin. Kovuus kuvaa koiran taipumusta muistaa epämiellyttäviä tapahtumia. Pehmeä koira ei kerran pelästyttyään palaa vapaaehtoisesti samaan tilanteeseen. Luoksepäästävyys kuvaa koiran suhtautumista vieraaseen ystävälliseen henkilöön. Luonneominaisuudet ovat kaikki periytyviä, vaikka niihin kaikkiin vaikuttaa myös ympäristö. Luonnetestin loppupisteet eivät ole snautsereilla merkityksellisiä. Osa-alueiden pistekertoimilla lähinnä kuvataan ominaisuuden koulutettavuutta.

Snautsereille on määritelty luonnetestin ihanneprofiili, joka löytyy JTO:n liitetiedoista.

Alla olevassa taulukossa on esitelty pippurin ja suolan väristen luonnetestattujen snautserien luonnetestiosiodien pisteiden jakautuminen vuosilta 2010-2020. Jaetut osa-alueet näytetään useana lukuna. Kaiken kaikkiaan testattuja koiria on ollut 130 kpl, joista vain 2 on keskeytetty. Testattujen koirien suhde rekisteröinteihin on 13,8%.

Taulukko 12. Luonnetestiosoiden arvosana jakauma P&S snautsereilla

Tutkittu ominaisuus:	3	2	1	-1	-2	-3
I Toimintakyky		6	46 / 30	43	3	
II Terävyys	43	5	60 / 20			
III Puolustushalu	42	1	72	13		
IV Taisteluhalu	1	37 / 26		56	6	
V Hermorakenne		8	90 / 27	3		
VI Temperamentti	28	79	16	0 / 2 / 3		
VII Kovuus	9		104		15	
VIII Luoksepäästävyys	64	32 / 29		3 / 0		

Taulukko 13. Laukauspelottomuus osion arvosanojen jakautuminen p&s snautsereilla

Laukaus pelottomuus	+++	++	+	-	--
kpl	81	41	0	6	
%	63	32	0	5	

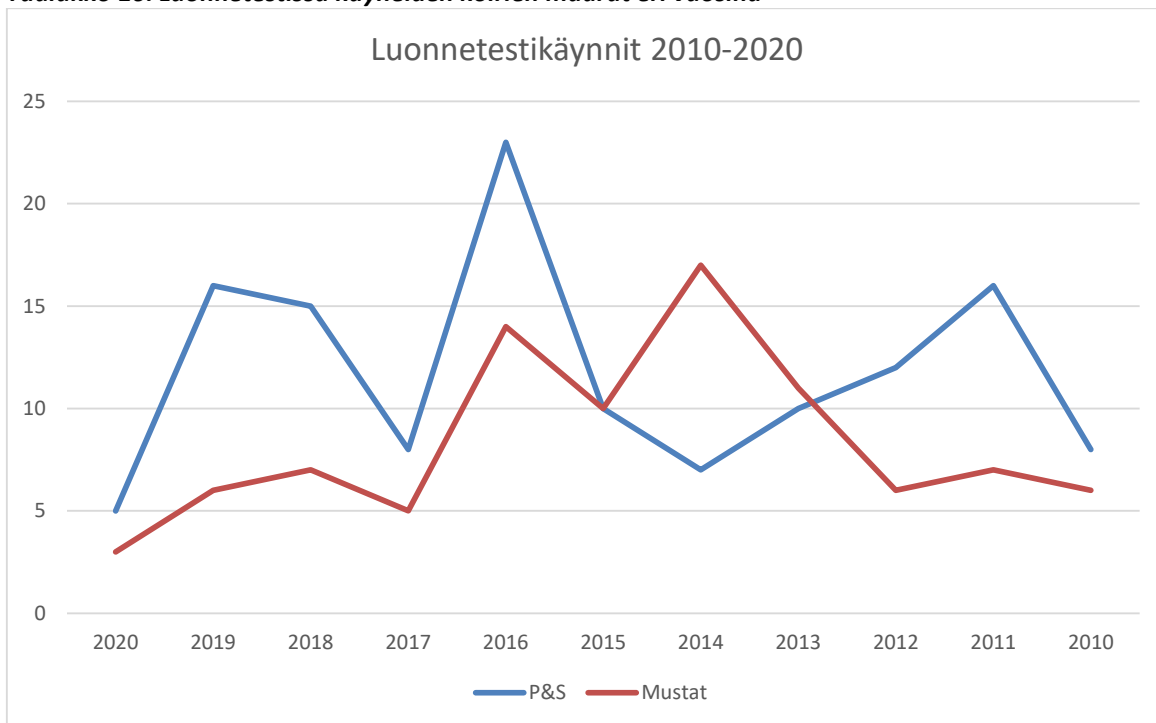
Alla olevassa taulukossa on esitelty mustien luonnetestattujen snautserien luonnetestiosoiden pisteiden jakautuminen vuosilta 2010-2020. Jaetut osa-alueet näytetään useana lukuna. Kaiken kaikkiaan testattuja koiria on ollut 92 kpl, joista 2 keskeytettyä. Testattujen koirien suhde rekisteröinteihin on 25,1%.

Taulukko 14. Luonnetestiosoiden arvosana jakauma mustilla snautsereilla

Tutkittu ominaisuus:	3	2	1	-1	-2	-3
I Toimintakyky		5	34 / 15	34	2	
II Terävyys	16		58 / 16			
III Puolustushalu	21		54	15		
IV Taisteluhalu	1	40 / 14		27	7	
V Hermorakenne		3	59 / 23	5		
VI Temperamentti	27	45	17	0 / 0 / 1		
VII Kovuus	6	1	76		7	
VIII Luoksepäästävyys	40	37 / 12		1 / 0		

Taulukko 15. Laukauspelottomuus osion arvosanojen jakautuminen mustilla snautsereilla

Laukaus pelottomuus	+++	++	+	-	--
kpl	49	30	1	10	
%	53 %	33 %	1 %	11 %	

Taulukko 16. Luonnetestissä käyneiden koirien määrät eri vuosina

Mustia on testattu prosentuaalisesti lähes puolet enemmän kuin p&s värisiä snautsereita. Edellisen JTO:n määriin verrattessa luonnetestattujen koirien määrä on noussut noin 11 prosentista 13 prosenttiin pippurin ja suolan värisillä snautsereilla. Ja mustien testattujen koirien määrä on noussut 22 prosentista 25 prosenttiin.

MH-luonnekuvaus

MH lyhenne tulee sanoista Mentalbeskrivning Hund, koiran luonnekuvaus. MH-kuvaus on kehitetty Ruotsissa 1980-luvulla kartoittamaan nuorten koirien tapaa reagoida ja toimia erilaisissa tilanteissa. Koiran luonnetta tutkitaan kymmenessä erilaisessa testitilanteessa, joissa on 31 kuvailtavaa kohtaa. Kuvailu suoritetaan intensiteettiasteikolla. Mitta-asteikkona käytetään arvosanoja 1-5, jolloin 1 tarkoittaa pienempää aktiiviteettia ja 5 suurempaa. Kuvauksessa ei anneta subjektiivista arviota eikä koira saa hyväksyty/hylätty arvosanaa. MH-kuvaus kestää n. 30-45 minuuttia, eikä siihen tarvitse valmistautua etukäteen.

Snautsereille on määritelty MH-luonnekuvauksen ihanneprofiili, joka löytyy JTO:n liitetiedoista.

Taulukko 17. P&S snautserien MH Luonnekuvaus tulosten jakautuminen vuosina 2010-2020

	1 kpl	2 kpl	3 kpl	4 kpl	5 kpl
1a. KONTAKTI, Tervehtiminen	1	4	5	45	1
1b. KONTAKTI, Yhteistyö	5	8	24	18	1
1c. KONTAKTI, Käsittely	8	11	33	4	0
2a. LEIKKI, Leikkihalu	3	15	29	8	1
2b. LEIKKI, Tarttuminen	4	30	20	2	0
2c. LEIKKI, Puruote ja taisteluhalu	37	3	13	2	0

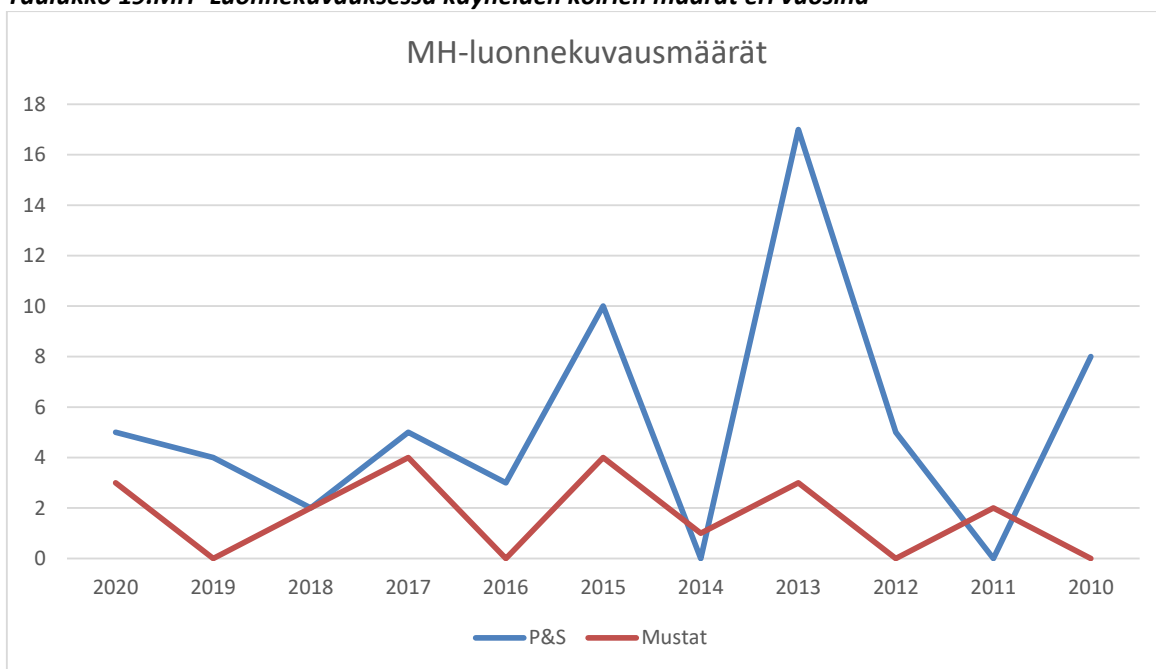
3a1. TAKAA-AJO 1	29	11	10	5	0
3a2. TAKAA-AJO 2	41	1	7	5	1
3b1. TARTTUMINEN 1	43	10	1	1	0
3b2. TARTTUMINEN 2	46	5	3	0	1
4. AKTIVITEETTITASO	0	17	20	18	0
5a. ETÄLEIKKI, Kiinnostus	2	18	35	0	0
5b. ETÄLEIKKI, Uhka/aggressio	50	2	2	0	1
5c. ETÄLEIKKI , Uteliaisuus	40	5	4	6	0
5d. ETÄLEIKKI, Leikkihalu	47	8	0	0	0
5e. ETÄLEIKKI , Yhteistyö	46	2	5	2	0
6a. YLLÄTYS, Pelko	0	2	30	11	11
6b. YLLÄTYS, Puolustus/aggressio	35	18	0	1	0
6c. YLLÄTYS , Uteliaisuus	28	21	5	0	0
6d. YLLÄTYS, Jäljellejäävä pelko	24	7	6	14	3
6e. YLLÄTYS, Jäljellejäävä kiinnostus	42	11	1	0	0
7a. ÄÄNIHERKKYYS, Pelko	0	0	27	5	21
7b. ÄÄNIHERKKYYS, Uteliaisuus	8	24	8	5	8
7c. ÄÄNIHERKKYYS, Jäljellejäävä pelko	35	6	5	7	0
7d. ÄÄNIHERKKYYS, Jäljellejäävä kiinnostus	45	6	2	0	0
8a. AAVEET, Puolustus/aggressio	15	30	7	1	0
8b. AAVEET, Tarkkaavaisuus	0	1	15	22	15
8c. AAVEET, Pelko	3	10	15	6	19
8d. AAVEET, Uteliaisuus	31	13	6	2	1
8e. AAVEET, Kontaktinotto aaveeseen	23	0	2	27	1
9a. LEIKKI 2, Leikkihalu	11	14	24	4	0
9b. LEIKKI 2, Tarttuminen	16	13	20	4	0
10. AMPUMINEN	9	8	9	17	10

Taulukko 18. Mustien snautsereiden MH- luonnekuvaus tulosten jakautuminen vuosina 2010-2020

	1 kpl	2 kpl	3 kpl	4 kpl	5 kpl
1a. KONTAKTI, Tervehtiminen	0	0	0	17	0
1b. KONTAKTI , Yhteistyö	0	2	7	8	0
1c. KONTAKTI, Käsittely	1	4	10	1	1
2a. LEIKKI, Leikkihalu	1	4	7	5	0
2b. LEIKKI, Tarttuminen	1	7	9	0	0
2c. LEIKKI, Puruote ja taisteluhalu	12	2	3	0	0
3a1. TAKAA-AJO 1	7	1	5	4	0
3a2. TAKAA-AJO 2	9	2	1	5	0
3b1. TARTTUMINEN 1	8	6	3	0	0
3b2. TARTTUMINEN 2	12	2	2	1	0
4. AKTIVITEETTITASO	0	2	10	5	0
5a. ETÄLEIKKI, Kiinnostus	3	6	7	1	0
5b. ETÄLEIKKI, Uhka/aggressio	15	2	0	0	0
5c. ETÄLEIKKI , Uteliaisuus	11	2	2	2	0
5d. ETÄLEIKKI, Leikkihalu	14	3	0	0	0
5e. ETÄLEIKKI , Yhteistyö	14	0	2	1	0
6a. YLLÄTYS, Pelko	0	1	10	1	5

6b. YLLÄTYS, Puolustus/aggressio	10	7	0	0	0
6c. YLLÄTYS, Uteliaisuus	13	3	1	0	0
6d. YLLÄTYS, Jäljellejäävä pelko	6	2	4	4	1
6e. YLLÄTYS, Jäljellejäävä kiinnostus	9	6	2	0	0
7a. ÄÄNIHERKKYYS, Pelko	0	0	13	1	3
7b. ÄÄNIHERKKYYS, Uteliaisuus	1	6	3	2	5
7c. ÄÄNIHERKKYYS, Jäljellejäävä pelko	6	4	2	4	1
7d. ÄÄNIHERKKYYS, Jäljellejäävä kiinnostus	13	4	0	0	0
8a. AAVEET, Puolustus/aggressio	8	8	1	0	0
8b. AAVEET, Tarkkaavaisuus	0	0	13	1	3
8c. AAVEET, Pelko	3	5	2	3	4
8d. AAVEET, Uteliaisuus	9	1	3	1	3
8e. AAVEET, Kontaktinotto aaveeseen	7	0	2	8	0
9a. LEIKKI 2, Leikkihalu	1	5	8	3	0
9b. LEIKKI 2, Tarttuminen	4	3	7	3	0
10. AMPUMINEN	2	5	1	6	3

Taulukko 19.MH- Luonnekuvauksessa käyneiden koirien määrät eri vuosina



Vuosina 2010–2020 MH-luonnekuvattiin 59 p&s snautseria, joista 6 keskeytettiin. Osuus rekisteröinneistä on 6,2%. Mustia kuvattiin hieman vähemmän 19 kpl, joista 2 keskeytettiin. Osuus rekisteröinneistä on 5,2%.

Jalostustarkastus

Tämän hetken jalostustarkastuslomakkeessa arvioidaan luonnetta suhtautumisessa tuomariin. Tarkastusta tekevät ulkomuototuomarit arvioivat koiraa oheisen arvosteluasteikon mukaisesti:

1. rodunomaisena lähestyttäessä, 2. väistää, 3. pelokas, 4. vihainen, 5. hylätty. Jotta koiran jalostustarkastus on hyväksytty, niin luonne kohdassa täytyy olla merkintä rodunomainen lähestyttäessä. Jalostustarkastetuista koirista ei luonteen osalta ole tehty tarkempia tilastoja tulosten jakautumisesta.

Näyttelyt

Näyttelyarvosteluihin kirjattujen luonnearvioiden mukaan snautserit käyttäytyvät näyttelyissä enimmäkseen rodunomaisesti. Arvostelulomakkeissa on ollut muutamia mainintoja väistäivistä koirista, Näistä ei ole koostettu tilastoja jotta voisimme konkreettisesti todeta tai arvioida rodun tilaa.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Tällä hetkellä kerholla ei ole käytössä materiaalia muiden maiden tulosten jakautumisesta. Näin ollen on vaikea tehdä vertailuja muiden maiden populaatioihin nähden. Toki tuontikoirien tulosten jakautumisen vertailu kotimaassa syntyneiden koirien välillä voisi antaa viitteitä, mutta ei varmastikaan anna todellista tilannekuvaa. Luonnetestiä ja MH kuvausta tehdään vain Pohjoismaissa, joten vertailuaineistoa olisi mahdollista saada vain ko. maista.

Sukupuolten väliset erot

Sukupuolten välillisistä eroista ei ole tehty erillistä tilastoa.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Alunperin snautsereita pidettiin rodun kotimaassa Saksassa tallikoirina. Siellä ne viihtyivät hyvin hevosten parissa ja olivat erinomaisia rotanpyytäjiä. Nykyään rotumääritelmän mukaan snautsereita luonnehditaan vahti- ja seurakoiriksi, joilla on myös käyttökoiran ominaisuudet.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Jossain määrin käyttöominaisuudet ovat säilyneet tähän päivään asti, mikä ilmenee kiinnostuksena pienjyrsijöitä kohtaan.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Vertailua muiden maiden välillä ei ole tehty.

Kokeet

Taulukko 20. Kokeisiin osallistuneiden koirien määrät vuosina 2010–2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Agility P&S	77	166	120	122	234	144	141	307	366	391
Agility Musta	147	208	202	161	194	282	259	283	249	218
Rallytoko P&S	39	53	36	41	38	38	28	0	0	0
Rallytoko Musta	15	39	33	59	52	48	19	0	0	0
TOKO P&S	14	11	10	13	12	18	55	51	43	62
TOKO Musta	10	12	12	16	16	19	17	23	11	28
PK P&S	2	0	0	0	1	2	2	1	0	0
PK Musta	3	2	3	3	6	4	9	4	9	4

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Snautsereita esiintyy kaverikoira-toiminnassa jonkin verran. Kasvattajille tehdyssä pikakyselyssä noin 10 koira toimi kaverikoirana. Muutaman snautserin tiedetään toimivan mukana pelastuskoira-toiminnassa ja yksittäisiä koiria suorittaa viranomaisten pelastuskoirakon käyttöönottotarkastuksen (eli VIRTAKokeen). Lisäksi etsijäkoirina toimii useampi snautseri.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Snautseri on edelleen kiinnostunut pienjyrsijöistä ja omaa vahtiviettä.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Snautserikerhon omassa terveys- ja luonnekyselyssä tähän osaan 585 vastanneesta 85 ilmoitti koiransa kärsivän eroahdistuksesta. Haukkuherkkyyttä ilmeni 175 snautserilla.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Palautettujen pentuelomakkeiden mukaan snautsereilla ei ole todettu ongelmia lisääntymisessä. Astutukset ja synnytykset tapahtuvat pääsääntöisesti luonnollisella tavalla ilman keinotekoisia avustamista.

Pelot ja ääniherkkyys

Paukuarkuutta esiintyy noin viidenneksellä snautsereista. Vain muutama vastanneista ilmoitti koiransa olevan muuten arka tai pelokas.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Snautseri on rakenteeltaan peruskoira, ilman liioiteltuja piirteitä. Ei ole tiedossa rakenteellisia tai terveydellisiä seikkoja, jotka vaikuttaisivat haitallisesti sen käyttäytymiseen.

4.2.7 Yhteenvedo rodun käyttäytymisen ja luonteen ongelmakohtista

Keskeisimmät ongelmakohdat

P&S snautsereista 23% ja mustista 31% on heikkohermoisia koiria, joilla ei ole kykyä hallita jännitystiloja tai varsinkaan palautua niistä ilman uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä tasapainon järkkymisestä (LTE V +1b tai huonompi). Hyvä hermorakenne on koiran arkielämän kannalta oleellisin ominaisuus. Hermorakenteen parantamiseen jalostuksessa pitäisi pyrkiä.

P&S snautsereista 25% ja mustista 14% on luoksepäästävydessä ongelmia (LTE VIII +2b tai huonompi). Haasteet luoksepäästävydessä on hyvinkin koiran ja omistajan arkielämää hankaloittavia asioita. Luoksepäästävyysongelmiaisia koiria ei suositella käytettäväksi jalostukseen.

Jalostuskoirien liian vähäinen luonnetestaaminen tai MH-luonnekuvaaminen on edelleen hankaloittamassa jalostusvalintojen tekemisessä luonneominaisuuksia parantaen.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Pyritään luonnetestaamaan tai MH-kuvaamaan vähintään 35% yhden sukupolven populaatiosta. Suositukset kasvattajille, tiedotetaan omistajille ja ohjataan kerhon järjestämiin luonnetestauksiin. Painotetaan kasvattajille luonteen perinnöllisyyttä ja ongelmallisuutta koiran ja sen omistajan elämän kannalta sekä kasvattajan vastuuta rodun luonteen kehittämisessä.

Tavoitteena on, että jalostukseen käytettävät koirat olisivat luonnetestattu tai MH-kuvattu.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Snautseri ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määrittellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalien suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhypely”, ylösnousuvaikkeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää EJ-rekisteriin.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta.

Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kynnärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyöristynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali / rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset, Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa.
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Nordbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniaalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko. [Kennelliitto, ELT Anu Lappalainen, 30.9.2013]

Snautseri on toimielias, aktiivinen ja pitkäikäinen rotu, joten lonkkaniveldysplasiaa tulee pyrkiä karttamaan. Lonkkaniveldysplasian ainoa diagnostisointi tehdään röntgenkuvista Suomen Kennelliitossa. Koiran tulee olla vähintään 12 kk ikäinen kuvattaessa.

Taulukko 23. lonkkakuvausmäärät ja tulosten jakautuminen p&s snautsereilla 2010-2020

VUOSI	TUTKITTU	A	B	C	D	E
2010	46%	33%	24%	36%	3%	3%
2011	49%	33%	37%	25%	2%	2%
2012	53%	25%	35%	29%	10%	0%
2013	42%	27%	24%	35%	14%	0%
2014	86%	20%	55%	20	5%	0%
2015	32%	32%	39%	34%	9%	0%
2016	82%	23%	34%	39%	7%	7%
2017	32%	30%	27%	43%	0%	0%
2018	62%	19%	48%	29%	4%	0%
2019	35%	29%	47%	24%	5%	0%
2020	49%	9%	41%	45%	5%	0%
	yht.	25%	38%	31%	5%	

Huom. tutkimus-% laskettu ko.vuoden lonkkalausunnot/ko.vuoden snautsereiden p&s rekisteröinnit. Vuosien välillä rekisteröintimäärissä vaihtelua. Ko. ajanjaksolla lonkkakuvattu 454/942 p&s snautseria eli 48% populaatiosta.

Taulukko 24. Lonkkakuvausmäärät ja tulosten jakautuminen mustilla snautsereilla 2010-2020

VUOSI	TUTKITTU	A	B	C	D	E
2010	51%	42%	25%	17%	17%	0%
2011	63%	53%	18%	24%	6%	0%
2012	100%	24%	36%	28%	12%	0%
2013	51%	43%	48%	9%	0%	0%
2014	76%	32%	47%	21%	0%	0%
2015	69%	39%	39%	22%	0%	0%
2016	52%	29%	35%	29%	6%	0%
2017	77%	12%	59%	29%	0%	0%
2018	40%	31%	31%	38%	0%	0%
2019	68%	8%	44%	40%	8%	0%
2020	176%	22%	61%	17%	0%	0%
	yht	32%	39%	24%	5%	0%

Huom. tutkimus-% laskettu ko.vuoden lonkkalausunnot/ko.vuoden rekisteröinnit. Vuosien välillä rekisteröintimäärissä vaihtelua. Ko. ajanjaksolla lonkkakuvattu 241/366 mustaa snautseria eli 66% populaatiosta.

Vuosina 2010-2020 on kuvattu yhteensä 454 p&s ja 241 mustaa snautseria

Kaikki jalostukseen käytetyt kotimaiset snautserit on melkein poikkeuksetta kuvattu lonkkaniveldysplasian varalta viimeisen kymmenen vuoden aikana. Lonkkaniveldysplasiaa on pippurin ja suolan värisistä snautsereista keskimäärin 36 prosentilla. Mustissa dysplasiaprosentti on keskimäärin 29. Suurin osa näistä on kuitenkin lievää lonkkavikaa eli C-lonkkaa. D-lonkkaisia on kummassakin värisssä ilmennyt 5 prosentilla. Vaikeinta lonkkavikaa eli E-lonkkaa on p&s värisissä esiintynyt kautta aikojen neljällä koiralla ja mustissa yhdellä koiralla. Huomattavaa on, että mustia on lonkkakuvattu suhteessa hieman enemmän kuin p&s snautsereita ja mustilla lonkkavikaa on jonkin verran vähemmän kuin pippurin ja suolan värisillä.

Mustilla lonkkaniveldysplastisten koirien osuus on rekisteröidyissä koirissa pysynyt melko samana kautta aikojen. Vuonna 2008 muutettiin kerhon pentuvälityssääntöjä siten, että D-lonkkaisen vanhemman pentuetta ei hyväksytä kerhon pentulistalle. Aikaisemmin vain E-lonkkaisen käyttö oli kiellettyä kerhon sääntöjen mukaan.

Lonkkavika saattaa haitata tai estää kokonaan suunnitellun harrastuskäytön (esim. agility). Lievästä lonkkaviasta kärsivä koira voidaan useasti pitää oireettomana hyvästä lihaskunnosta huolehtimalla. Vaikeasta lonkkaviasta kärsivä koira voidaan joissain tapauksissa myös leikata, tosin leikkaus on kallis vaihtoehto eikä aina ole takuita sen onnistumisesta.

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän

osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyä usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelen arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa arvostelussa käytetään IEWG:n esittämää kansainvälistä kyynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

0	Ei muutoksia
1 lievät muutokset	Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2 mm vahvuuteen saakka).

2 kohtalaiset muutokset	Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai muutoksia värttinäluun nivelosassa, varislisäkkeessä (processus coronoideus) ja/tai lievää epämuotoisuutta.
3 voimakkaat muutokset	Edellisen ylittävät rappeutumismuutokset/voimakas epämuotoisuus. Kiinnittymätön processus anconaeus.

[Kennelliitto, ELT Anu Lappalainen, 30.9.2010]

Vuosina 2010-2020 on kuvattu 334 kpl p&s ja 218 kpl mustaa snautseria. Kynärniveliä on kuvattu yhteensä 552 snautserilta, joista 38:lla on havaittu muutoksia. Kynärniveldysplasiaprosentti on siis tämän aineiston perusteella 6,8%. Kynärniveldysplasian osuus on noussut n. kahdella prosentilla edellisestä tarkasteluajanjaksosta. Huomattavaa on että tutkittaessa värejä erillään esiintyy dysplasiaa pippurin ja suolan värisillä noin yhdeksällä prosentilla ja mustilla noin kolmella prosentilla.

Taulukko 25. kynärkuvausmäärät ja tulosten jakautuminen p&s snautsereilla 2010-2020

VUOSI	TUTKITTU	0	1	2	3
2010	23%	100%	0%	0%	0%
2011	30%	97%	0%	3%	0%
2012	27%	100%	0%	0%	0%
2013	25%	77%	18%	5%	0%
2014	61%	94%	3%	3%	0%
2015	25%	100%	0%	0%	0%
2016	70%	82%	15%	0%	2%
2017	29%	93%	4%	4%	0%
2018	59%	89%	9%	%	2%
2019	29%	89%	7%	4%	0%
2020	43%	84%	11%	3%	3%
yht	35%	91%	7%	2%	1%

Huom. tutkimus-% laskettu ko. vuoden kynärnivellausunnot/ko. vuoden snautsereiden p&s rekisteröinnit. Vuosien välillä rekisteröintimäärissä vaihtelua. Ko. ajanjaksolla kynärnivell kuvattu 334/942 p&s snautseria eli 35% populaatiosta.

Taulukko 26. kynärkuvausmäärät ja tulosten jakautuminen mustilla snautsereilla 2010-2020

VUOSI	TUTKITTU	0	1	2	3
2010	30%	93%	0%	7%	0%
2011	59%	100%	0%	0%	0%
2012	100%	100%	0%	0%	0%
2013	44%	100%	0%	0%	0%
2014	76%	95%	5%	0%	0%
2015	62%	100%	0%	0%	0%
2016	48%	100%	0%	0%	0%
2017	73%	94%	6%	0%	0%
2018	35%	100%	0%	0%	0%
2019	68%	88%	4%	0%	8%
2020	169%	95%	5%	0%	0%
yht	59%	97%	2%	0%	1%

Huom. tutkimus-% laskettu ko. vuoden kyynärnivellausunnot/ko. vuoden mustien snautserieiden rekisteröinnit. Vuosien välillä rekisteröintimäärissä vaihtelua. Ko. ajanjaksolla kyynärniveltä kuvattu 218/368 mustaa snautseria eli 59% populaatiosta.

Kyynärien vaikutus on vielä tärkeämpi kuin lonkkien, koska koiran painosta suurempi osa on etuosan päällä. Vauhdikkaat harrastuslajit kuten agility vaativat koiralta terveitä kyynäriä. Muissa maissa ei kyynäriä yleensä kuvata.

Silmäsairaudet

Harmaakaihi eli katarakta

Perinnöllinen harmaakaihi (ent. hereditaarinen katarakta, HC) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua.

Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä diabeettinen katarakta.

Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyessään muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomenetelmällä.

Huolta aiheuttaa etenkin perinnöllinen kaihi. Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Sairastuneita yksilöitä ei ole kovin paljoa, mutta kun huomioidaan, että kantajia on karkeasti ottaen ainakin nelinkertainen määrä sairastuneisiin nähden, tilanne on huolestuttava. Riskiä pahentaa se, että sairaus oireilee tai on silmätutkimuksessa havaittavissa vasta iän myötä. Useita myöhemmin sairastuneita on käytetty jalostukseen. Kahden vuoden silmätutkimusväli on kaihin suhteen liian pitkä jalostuskoirille. Narttuja ei voi ikäännyttää, mutta urosten osalta olisi viisaampaa odotella ja pidättäytyä jalostuskäytöstä, kunnes ne ohittavat keski-ikä. Tällöin uroksen ja sen sukulaisten terveysstatus alkaa olla luotettavammin tiedossa myös silmien osalta ja esim. kaihin leviäminen voidaan paremmin estää. Lisäksi jalostukseen jo käytettyjä koiria pitäisi silmätutkia vielä vanhemmallakin iällä.

PHTVL/PHPV

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) tarkoittaa linssiä ympäröivän verisuonituksen ja/tai alkulasiaisen liiallista kasvua sikiönkehityksen alussa ja vajavaista surkastumista syntymän aikoihin/sen jälkeen. Seurauksena on eriasteisia samentumia linssin takana sekä mahdollisesti myös linssin epämuotoisuutta.

Muutokset on jaettu kuuteen vakavuusasteeseen, joista lievintä (aste 1) on onneksi yleisin. Siinä linssin takapinnalla on pieniä pistemäisiä (ei paljain silmin nähtäviä) pigmenttipisteitä / sidekudosplakkeja, joista ei koiralle ole haittaa. Vakavammassa muodossa (2-6) sidekudosplakki on laajempi (aste 2) ja siihen voi liittyä aktiivista verisuonitusta (aste 3) sekä linssin epämuotoisuutta (asteet 4-6). Vakavampiin

asteisiin saattaa liittyä toissijaisia kaihimuutoksia ja nämä yhdessä voivat aiheuttaa merkittävää näköhaittaa ja silmän tulehdusta ja kipua.

Sairaus on selkeästi perinnöllinen dobermannilla ja staffordshirebullterrierillä, joilla se yleensä ilmenee molemmissa silmissä.

Koiria joilla on 1. asteen muutoksia, voidaan käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei pidä olla samaa diagnoosia. Vakavampia muotoja (aste 2-6) ei saa käyttää jalostukseen.

Verkkokalvon kehityshäiriö (RD)

Verkkokalvon kehityshäiriö (retinal dysplasia, RD) jaetaan kolmeen muotoon. Lievimässä, multifokaalissa RD:ssä (mRD) muutokset ovat pieniä, yksittäisiä tai lukuisia poimuja verkkokalvolla. Muutokset pysyvät yleensä ennallaan ja niiden merkitys koiralle on hyvin vähäinen. mRD -koiria voi käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

Geograafisessa RD:ssä (gRD) muutos on laajempi ja yleensä melko keskellä silmänpohjaa, jolloin sillä voi olla vaikutusta näkökykyyn. Muutokseen liittyy myös paikallista verkkokalvon ohentumista ja joskus myös irtaamaa. gRD -koiria voi käyttää jalostukseen, kunhan yhdistelmän toinen on RD:n suhteen terve.

Vakavin muoto (ns. totaali RD, tRD) on onneksi harvinaisin. Siinä verkkokalvon kehitys on jäänyt merkittävästi kesken eikä se ole kiinnittynyt normaaliin paikkaansa. Silmä on sokea ja siinä on usein muitakin kehityshäiriöitä. tRD -koiria ei pidä käyttää jalostukseen.

Eri muodoilla (mRD, gRD ja tRD) ei toistaiseksi ole todistettu olevan geneettistä yhteyttä.

Ylimääräiset ripset

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksimmat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä.

Ektooppinen cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen ja vetistys) ja sarveiskalvovaurioita.

Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilia). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen.

PHTVL/PHPV 1, MRD sekä Distichiasis diagnoosin saanutta koiraa voi käyttää jalostukseen, jos sen partneri on tutkittu ja terveeksi todettu ko. sairauden osalta.

PPM

PPM (persistent pupillary membranes) ovat synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa. Tavallisimmin jäänteet ovat harmittomia lankamaisia rihmoja värikalvon

pinnalla (iris-iris PPM). Osaa iris-iris PPM -rihmoista voi olla vaikea havaita mustuaisen eli pupillin laajentamisen jälkeen, koska ne "piiloutuvat" värikalvon poimuihin.

Vakavissa tapauksissa (iris-linssi PPM, iris-kornea PPM) jäänteet kiinnittyvät linssin etupinnalle ja/tai sarveiskalvon sisäpinnalle, jolloin ne voivat vaikuttaa pupillin toimintaan ja näkökykyyn.

Lieviä tapauksia (iris-iris PPM) voi käyttää jalostukseen. Vakavia tapauksia (linssin etupinnan / sarveiskalvon sisäpinnan muutoksia) ei pidä käyttää jalostukseen.

Luomien virheasennot

Luomien virheasennot ovat melko tavallisia tietyillä koiraroduilla. Luomien sisään- ja uloskiertymät, liian suuret luomiraot sekä naaman ja luomien karvojen osuminen silmiin johtuu yleensä pään rakenteiden muodoista. Lyhyt kuono, matala silmäkuoppa, pitkä kapea kuono, syvä silmäkuoppa suhteessa liian suureen tai liian pieneen silmämunaan sekä naaman alueen ihon liian runsas karvoitus tai poimuisuus altistavat silmän eriasteisille vaurioille. Seuraavassa esitellään tavallisimmat luomen virheasennot.

Entropion eli luomen sisäänkiertymä

Entropion on tavallisimmin alaluomessa esiintyvä virheasento, jolloin luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen / ihon osuessa silmän pintaan. Tyypillinen oire on silmän kynelehtiminen roskan tunteen takia. Lyhytkuonoisilla koiraroduilla entropion esiintyy tavallisimmin nenänpuoleisessa alaluomessa, jolloin myös alaluomen kyynelkanavan aukko kiertyy liiaksi sisään, eikä siten viemärovi kyyneliä normaalisti. Tämä lisää kynelehtimistä. Isommilla koiraroduilla entropion voi liittyä liian suureen luomirakoon (makroblepharon), jolloin alaluomi rullaa sisäänpäin tyypillisesti korvanpuoleisesta osasta. Lisäksi pään ihon runsas poimuisuus aiheuttaa luomien sisäänkiertymää.

Pahimmillaan kiertymä aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Oireina ovat tällöin kynelehtimisen lisäksi silmän punoitus ja siristely. Lievimmillään entropion ei aiheuta näkyviä oireita. Pidempään jatkuva sarveiskalvon ärsytystila johtaa sarveiskalvon nenänpuoleisen kulman pigmentoitumiseen (pigmentary keratitis), jota esiintyy erityisesti lyhytkuonoisilla kääpiörotuisilla koirilla.

Trichiasis eli luomen / naaman karvojen osuminen silmään

Medial caruncular trichiasis on tyypillisesti lyhytkuonoisilla roduilla esiintyvä ongelma, jolloin nenänpuoleisen silmäkulman ihon karvoitus ulottuu hyvin lähelle silmäkulmaa ja ihokarvat suuntautuvat silmään.

Nenäpoimun ollessa hyvin korostunut ja kuonon ollessa hyvin lyhyt, nenäpoimun karvat voivat osua silmän pintaan (nasal fold trichiasis).

Karvat aiheuttavat samanlaisia oireita kuin entropion. Mikäli karvat osuvat sarveiskalvoon, kuten yleensä nenänpoimutapauksissa, ne aiheuttavat usein vakavampia oireita kuin osuessaan vain sidekalvoon. Karvan laatu vaikuttaa oireiden vakavuuteen. Paksut jäykät lyhyet karvat aiheuttavat enemmän vahinkoja kuin hennot ja ohuet karvat.

Entropion ja trichiasis todetaan hyvin usein yhtä aikaa.

Ongelman vakavuutta kuvannee parhaiten oireiden vakavuus. Mikäli kiertymä on lievä / karvoitus vähäistä, se toki todetaan, mutta hoitotoimenpiteitä ei välttämättä tarvitse tehdä. Vakavat tapaukset tulee aina hoitaa kirurgisesti, sillä niiden aiheuttamat vahingot ovat kivuliaita ja pahimmillaan näkökykyä uhkaavia (sarveiskalvon haavaumat, pigmentoituminen).

Virallisessa silmätarkastuskaavakkeessa tutkija toteaa vaivan, aiheutti se oireita tai ei, ja parhaansa mukaan pyrkii luokittelemaan vaivan vakavuuden.

Lieviä tapauksia voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi valittakoon vaivan suhteen mahdollisimman terve yksilö. Vakavia tapauksia (kirurgista hoitoa vaativat tai näkökyvyttään heikentyneet) ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan.

Ektropion / makroblepharon

Luomen uloskiertymä (ektropion) ja liian suuri luomirako (makroblepharon) ovat melko tavallisia löydöksiä erityisesti suurilla koiraroduilla. Pahimmillaan luomiraot ovat niin suuret, että ala- ja yläluomi ovat keskeltä uloskiertyvät ja reunoilta sisäänkiertyvät. Tällöin luomien rakenne muistuttaa timanttia ja siitä käytetäänkin diamond eye -nimitystä.

Pään suuri koko, ”numeroa liian suuri iho”, isohko silmäkuoppa ja siihen suhteessa liian pieni silmämuna aiheuttavat epäsuhtaan, jolloin silmäluomen reunat eivät enää asetu sievästi silmää vasten, eivätkä siten toimi normaalisti. Nenänpuoleinen kulma voi olla poikkeuksellisen avoin pitkäkuonoisilla koiraroduilla, jolloin siihen kertyy runsaasti eritteitä. Esiin pilkottavien luomien sisäpintojen ja silmämunan sidekalvot ovat alttiita vedolle, pölylle ja UV säteilylle ja toistuvat sidekalvon tulehdukset ovat tyypillisiä. Kynnelen levittyminen voi olla puutteellista ja siten sarveiskalvojen pinnat voivat ahavoitua ja tulehtua. Vanhemmiten ihon elastisuuden muuttuessa luomet alkavat roikkua usein entistä pahemmin. Tavallisimmin alaluomi on osin irti silmän pinnasta ja uloskiertävä (ektropion), mutta myös yläluomi voi alkaa roikkua silmän päällä, aiheuttaen ongelmia näkökyvyille.

Makroblepharonia voi esiintyä myös kääpiöroduilla. Näillä roduilla on usein suhteessa liian matala silmäkuoppa ja liian suuri silmämuna. Tällaisella potilaalla ilme on lepotilassakin ”pelästynyt tai mulkoileva” johtuen valkean kovakalvon (”valkuaisen”) näkymisestä kauttaaltaan silmän reunoilla. Luomien sulkeminen voi olla puutteellista ja sarveiskalvon vauriot tyypillisiä. Pahimmillaan liian suuret luomiraot yhdessä matalan silmäkuopan ja liian suuren silmämunan kanssa altistavat silmän ulospullahdukselle (proptosis) tappelun / kolarin yhteydessä.

Samoin kuin entropion / trichiasis -koiria, lieviä ektropion / makroblepharon -diagnoosin saaneita koiria voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi on valittava em. vaivan suhteen terve yksilö. Vakavia tapauksia ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan.

Taulukko 27. P&S snautserien silmätutkimus määrät 2010-2020

Vuosi	Rekisteröinnit	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2010	71	31	44%	27	87%
2011	104	45	43%	40	89%
2012	90	63	70%	55	87%
2013	89	71	80%	65	89%
2014	51	44	86%	39	89%
2015	122	60	49%	48	80%

2016	57	47	82%	39	83%
2017	94	47	50%	42	89%
2018	78	78	100%	71	91%
2019	97	41	42%	38	93%
2020	89	81	91%	68	84%

Taulukko 28. P&S snautserien löytyneet diagnoosit 2010-2020

Sairaus	määrä kpl
Caruncular trichiasis, todettu	0
Distichiasis, todettu	48
Ektooppinen cilia, todettu	3
Kaihin laajuus, kohtalainen	1
Kaihin laajuus, lievä	0
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	0
Keratiitti, todettu	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	9
Linssiluksaatio, todettu	1
Makroblepharon, todettu	0
Muu vähämerkityksellinen kaihi, todettu	3
Määrittelemättömiä ylimääräisiä ripsiä/karvoja, todettu	0
Nukleaarinen katarakta, epäilyttävä	2
Nukleaarinen katarakta, todettu	1
Näköhermon vajaakehitys / mikropapilla, todettu	2
PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin	1
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	0
PPM, diagnoosi avoin	0
PPM, iris-iris, todettu	1
PPM, iris-kornea, todettu	1
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	3
RD, geograafinen, todettu	2
RD, multifokaali, todettu	2
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, todettu	1
Muu iris sairaus	1
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	3
Silmämuutosten vakavuus, lievä	31

Taulukko 29. Mustien snautserien silmätutkimus määrät 2010-2020

Vuosi	Rekisteröinnit	Tutkittu	Tutkittu %	Terkeitä	Terkeitä %
2010	47	26	55%	24	92%
2011	54	38	70%	35	92%
2012	24	24	100%	21	88%
2013	45	29	64%	27	93%
2014	25	25	100%	21	84%
2015	26	10	38%	9	90%
2016	33	25	75%	22	88%

2017	22	18	82%	17	94%
2018	40	24	60%	21	88%
2019	37	17	46%	15	88%
2020	13	23	176%	20	87%

Taulukko 30. Mustien snautserien löytyneet diagnoosit 2010-2020

Sairaus	määrä kpl
Distichiasis, todettu	2
Kaihin laajuus, kohtalainen	1
Kaihin laajuus, laaja	0
Kaihin laajuus, lievä	5
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	2
Keratiitti, epäilyttävä	0
Kortikaalinen katarakta, todettu	10
Muu sarveiskalvosairaus, todettu	0
Muu verkkokalvon sairaus, epäilyttävä	1
Nukleaarinen katarakta, todettu	5
PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin	0
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	0
Posterior polaarinen katarakta, todettu	5
PPM, diagnoosi avoin	0
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	3
RD, geograafinen, todettu	0
RD, multifokaali, todettu	0
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, todettu	3
Muu sarveiskalvosairaus	1
Katarakta, sijaintia ei määritely, todettu	1
Trichiasis, todettu	0
Silmämuutosten vakavuus, lievä	1

Perinnölliset silmätautiin todetaan silmätutkimuksiin erikoistuneen eläinlääkärin tekemässä tutkimuksessa. Vuosina 2010-2020 on silmätarkastettu yhteensä 608 p&s väristä ja 259 mustaa snautseria. Perinnölliseksi luokiteltavaa harmaakaihia on löydetty 11 mustalta snautserilta eli 2 % suhteessa rekisteröinteihin.

Mustia snautsereista on tutkittu vuosien 2010-2020 aikana 71% suhteessa rekisteröinteihin. Todellisuudessa mustien tutkimustuloksissa on samojen koirien uusintatutkimuksia, joten tutkittujen yksilöiden lukumäärä suhteessa rekisteröinteihin on pienempi. Kaihia tai kaihiäpölyä löytyi vuosien 2010–2020 aikana 14:lta mustalta, joka on n. neljä prosenttia verrattuna rekisteröityihin koiriin ko. ajalla. Mustilla tutkimustulos on ollut voimassa 24 kuukautta. Snautserin kaihia/kaihiäpölyä on todettu 2-10-vuotiailta, keskimäärin näiltä 14:lta 6-vuotiaana.

Pippurin ja suolan värisiä on silmätutkittu vuosina 2010-2020 65% verrattuna kyseisen ajan rekisteröinteihin. Vuonna 2009 muutettiin pentuvälityssääntöjä siten, että myös jalostukseen käytettäviltä pippurin ja suolan värisiltä snautsereilta vaaditaan silmätutkimus vähintään 24 kuukauden välein. P&s värisissä snautsereissa on esiintynyt kaihia vanhemmalla iällä koirissa, jotka ovat nuorena

tutkittu terveiksi. Vuosien 2010-2020 aikana on kaihilöydöksiä tai -epäilyjä löytynyt 13 eri koiralta eli 1,4% suhteessa rekisteröinteihin. Tavoitteena on kartoittaa laajemmin ikääntyneiden snautserien silmien terveys. Snautserin kaihia/kaihi epäilyjä on todettu 4-8-vuotialta, keskimäärin näiltä 13 noin 6-vuotiaana.

Jalostukseen käytetyt suomalaiset snautserit on poikkeuksetta silmätutkittu viimeisen kymmenen vuoden aikana. Monessa muussa maassa ei kiinnitetä huomiota silmiin eikä silmiä juurikaan tutkita. Ruotsissa on silmiä tutkittu aikaisemmin, mutta nyttemmin siitä on luovuttu. Snautsereiden silmiä alettiin tutkia aktiivisemmin 1990-luvun puolesta välistä lähtien.

Lievä silmänsairauden aste ei vaikuta koiran jokapäiväiseen elämään, mutta vaikeimmat asteet saattavat aiheuttaa koiran sokeutumisen. Tiettyjen silmänsairauksien hoitomahdollisuutena on leikkaus.

Selkärangan sairaudet

Spondyloosi

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta esimerkiksi bokseilla rappeumaa todetaan jo nuorilla koirilla. Spondyloosi on todettu perinnölliseksi sairaudeksi (perinnöllisyys bokseilla 0,42–0,62), joten sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa. Spondyloosin suositeltava kuvausikä on 2 vuotta, jolloin ikääntymismuutoksia ei vielä ole, mutta perinnölliset muutokset ovat ehtineet muodostua. Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle, mutta eri-ikäisten koirien lausuntoja on vaikea verrata suoraan, koska ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös.

Spondyloosia pidettiin pitkään koiralle merkityksettömänä oireettomana ikääntymismuutoksena. On kuitenkin havaittu, että selkärangan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevan asteisia oireita, kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppämishaluttomuutta. Kehittymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella – toisinaan paikalliset oireet helpottavat kun luutumisen etenee täydeksi sillaksi.

Ventraalinen eli nikamien alapuolelle muodostuva siltamuodostus jäykistää selkää rasittaen viereisiä nikamavälejä. Harvinaisempi lateraalinen eli nikamien sivuille muodostuva spondyloosi voi painaa hermojuuria ja aiheuttaa koiralle rajujakin oireita, kuten virtsan ja ulosteen pidätyskyvyttömyyttä tai halvausoireita. Tällaisen tilanteen diagnosointi vaatii useimmiten röntgenkuvauksen lisäksi tietokonetomografia (CT) tai magneetti (MRI) tutkimuksen. Spondyloosia sairastavien koirien oireilu vaihtelee voimakkaasti yksilöittäin, joten kartoituskuvaaminen on jalostuksellisesti tärkeää.

On tärkeää muistaa, että selkänikamissa voi olla paljon muitakin sairauksia kuin spondyloosi, joten spondyloosipuhdas (SPO) selkä ei aina ole sama kuin terve selkä. Välimuotoiset nikamat erityisesti

lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7–S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille usein jopa enemmän kuin spondyloosi.

Arvostelussa käytettävä asteikko (1.6.2013 alkaen):

SP0, puhdas	Ei muutoksia
SP1, lievä	Todetaan < 3 mm piikkejä korkeintaan 4 nikamavälissä tai > 3 mm piikkejä korkeintaan 3 nikamavälissä tai saareke korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP2, selkeä	Todetaan silloittuma (täysi tai vajaa) korkeintaan 2 nikamavälissä ja/tai suuria saarekkeita korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP3, keskivaikea	Todetaan silloittumia (täysiä tai vajaita) ja/tai suuria saarekkeita 3–7 nikamavälissä.
SP4, vaikea	Edellisiä vakavammat muutokset

Lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1–13) sekä lannenikamat (1–7) ja ristiluu.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 5 ikävuoteen saakka. Tämän jälkeen arvostelussa otetaan huomioon koiran ikä siten, että 5–7 vuotiaalla koiralla jätetään huomioimatta yksi silloittuma ja 8-vuotiaalla tai vanhemmalla koiralla jätetään huomioimatta kaksi silloittumaa. Kuitenkin jos vanhalla koiralla on silloittumaa, ei se voi saada SP0 lausuntoa.

(ELT Anu Saikku-Bäckström)

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta.

Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällään otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero.

Diagnoosi tehdään usein röntgenkuvasta, josta voidaan nähdä koiran ristiluu ja lanne-ristiluuliitos yhdestä suunnasta ("ylhäältäpäin"). Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava, normaalin 7 nikaman sijaan näillä koirilla on 8 (L8) tai 6 (L6) lannenikamaa. L8 eli lumbarisaatio tarkoittaa, että ristiluun 1. nikama on muodoltaan lannenikama ja L6 (sakralisaatio) tarkoittaa, että 7. lannenikama on muodoltaan ristinikama. Tämä on yksi LTV:n muoto ja se toteamiseen tarvitaan sekä rinta- ja lannerangan sivusuunnassa otetut röntgenkuvat. Lannerankakuvassa tulee näkyä koko ristiluun alue.

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta. LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa.

Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma. (ELT Anu Lappalainen)

Arvostelussa käytetty asteikko:

LTV0	Ei muutoksia
LTV1	Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1–S2)
LTV2	Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
LTV3	Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
LTV4	6 tai 8 lannenikamaa

Selkä voi oireilla monella tapaa ja pahimmillaan sen ongelmat voi invalidisoida koiran kokonaan ja estää sillä harrastamisen. Hoitona käytetään yleisesti kipulääkkeitä sekä joskus leikkaushoitoa, joka on hyvin kallista. Muissa maissa ei selkiä juurikaan tutkita.

Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa.

Nisäkasvaimet

Maitorauhaskasvaimet ovat steriloiduttomien narttukoirien yleisimpiä kasvaimia. Noin 50% maitorauhaskasvaimista on pahanlaatuisia. Yleensä kasvaimet ovat kooltaan ja konsistenssiltaan vaihtelevia, kyhmymäisiä uudismuodostumia maitorauhaskudoksen alueella. Kasvain voi olla hyvin rajoittunut tai ympäröiviin kudoksiin kiinnittyvä, pinnastaan rikkoutunut, siihen voi liittyä paikallista tulehdusta, kudoksen kuolioitumista ja se voi rajoittua joko yhden tai useamman maitorauhaslohkon alueelle. Kasvaimia voi olla yksi tai useita ja ne voivat olla keskenään samaa tai eri tyyppiä. Useimmilla koirista on enemmän kuin yksi kasvain. Hyvänlaatuinen kasvain saattaa muuttua ajan kuluessa pahanlaatuiseksi. Kasvaimia esiintyy enemmän takimmaisissa maitorauhasloškoissa.

Maitorauhaskasvainten esiintymiseen vaikuttavia tekijöitä ovat mm. koiran ikä, rotu ja geneettiset tekijät, hormonaalinen tila, ruokavalio ja kuntoluokka. Erityisesti nuorella iällä steriloiduilla koirilla maitorauhaskasvaimet ovat harvinaisia. Tärkeitä hoitoennusteeseen vaikuttavia tekijöitä ovat kasvaintyyppi, kasvaimen koko, kasvutapa sekä etäpesäkkeet paikallisiin imusolmukkeisiin ja keuhkoihin. Maitorauhaskasvaimet hoidetaan yleensä poistamalla ne leikkauksella. Leikkaustekniikoita on useita, mutta tärkeintä hoidon onnistumisen kannalta on poistaa kasvainkudos kokonaan riittäviä terveen kudoksen marginaaleja käyttäen.

Ennen leikkaukseen ryhtymistä koiralle tehdään huolellinen yleistutkimus. Kaikki maitorauhaset tunnustellaan kasvainten varalta ja kasvaimesta/kasvaimista arvioidaan sen tai niiden koko, kasvunopeus ja kasvutapa sekä ihon mahdollinen haavautuminen kasvaimen kohdalta. Imusolmukkeet tunnustellaan paikallisten etäpesäkkeiden varalta. Yleensä kainalon ja nivustaipteen imusolmukkeet eivät ole tunnettavissa, mutta suurentuneina ne voidaan havaita tunnustelemalla. Mikäli epäillä kasvaimen olevan pahanlaatuinen ja lähettäneen etäpesäkkeitä, koiran keuhkot röntgenkuvataan.

Ohutneulabiopsia on yleisessä käytössä diagnosoitaessa kasvainsairauksia. Ohutneulabiopsian käyttökelpoisuus koirien maitorauhaskasvainten hyvän- /pahanlaatuisuuden arvioimisessa vaihtelee, koska näytteen oton onnistuminen ja sen laatu vaihtelee kovasti. Havaitut maitorauhaskasvaimet poistetaan leikkauksessa. Poikkeuksena edellisestä erittäin huonon hoitoennusteensa vuoksi ovat tulehduksellinen karsinooma ja maitorauhaskasvaimet, jotka ovat lähettäneet jo etäpesäkkeitä muualle elimistöön. Leikkaus voi olla parantava, sillä voidaan kohentaa koiran elämänlaatua tai hidastaa sairauden etenemistä. Leikkaustekniikoita on useita. Valitusta leikkaustekniikasta riippumatta tärkeintä on poistaa kasvain sen koosta, kasvutavasta ja kasvunopeudesta riippuen riittävin (1-3cm) terveen kudoksen marginaalein.

Kaikki poistettu kudos olisi syytä lähettää patologille tutkittavaksi. Tutkimuksesta saadaan selville kasvaimen histologinen tyyppi ja poistomarginaalien puhtaus, jolloin voidaan arvioida leikkauksen onnistumista ja koiran ennustetta leikkauksen jälkeen ja mahdollista jatkohoidon tarvetta.

Nisäkasvaimien eli maitorauhaskasvaimien määrä on p&s snautsereilla ollut kasvussa. Vastaavasti Ruotsin snautserikerhon terveystutkimuksessa nisäkasvainten yleisyys oli p&s värisillä 15 prosenttia ja mustilla 3 prosenttia. Suurin osa nisäkasvaimista on todettu vanhemmilla nartuilla.

Kilpirauhasen vajaatoiminta

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypotyreoosi) johtuu liian alhaisesta kiertävien kilpirauhashormonien määrästä. Kilpirauhasen vajaatoiminta on koiran yleisin sisäerityssairaus. Sairauden esiintyvyys on keskimäärin 0,2–0,4% kaikista koirista, mutta joissakin roduissa esiintyminen on huomattavasti yleisempää.

Kilpirauhasen vajaatoiminnan taustalla on tavallisimmin immunologinen kilpirauhasen tulehdusreaktio, lymfosytaarinen tyreoidiitti. Kilpirauhasen vajaatoiminta on autoimmuunisairaus, jolla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Kilpirauhasen vajaatoimintaa poteva koira on tyypillisesti kooltaan keskikokoinen tai suuri ja iältään keski-ikäinen (4-11 -vuotias). Kliiniset oireet kehittyvät, kun noin 75 % kilpirauhaskudoksesta on tuhoutunut, joten sairaus on voinut olla olemassa kuukausia tai vuosia ennen oireiden puhkeamista. Riskirotujen yksilöt voivat sairastua muita nuorempina, mutta vajaatoiminta on harvinainen alle kahden vuoden ikäisillä koirilla.

Kilpirauhashormonia tarvitaan kaikkialla elimistössä aineenvaihdunnan ylläpitämiseen. Siksi vajaatoiminnan oireet ovat moninaiset. Aineenvaihdunnan hidastumiseen liittyvät oireet, kuten uneliaisuus, lihavuus ja liikunnan siedon aleneminen, ovat yleisimmät. Lähes yhtä paljon esiintyy iho-oireita, kuten karvapeitteen ohenemista, kaljuuntumista ja huonokuntoisuutta sekä ihon tummumista, seborreaa ja pinnallisia ihotulehduksia. Edellä mainittuja harvemmin esiintyy hermostollisia, silmiin, sydämen toimintaan, käyttäytymiseen, lisääntymiseen tai ruuansulatuskanavan toimintaan liittyviä oireita.

Kilpirauhasen toiminnan mittaamiseen on käytössä useita eri testejä, joista tavallisimmin käytetään T4 ja TSH määrittämiä. Jos tulos on ristiriitainen, uusintatutkimus suoritetaan 4–8 viikon kuluttua tai määritetään vapaa-T4 pitoisuus. Lymfosytäärästä tyreoidiittia epäiltäessä voidaan mitata

tyreoglobuliinivasta-aineiden määrä (TGA). Negatiivinen tulos ei kuitenkaan sulje pois autoimmuunittyyppin sairautta. Hoitona käytetään elinikäistä levotyrokseenikorvaushoitoa.

Kirjallisuuden mukaan snautseri on yksi hypotyreoosi riskiroduista.

Terveystietokantaan (alkuvuosi 2010) on raportoitu kolmen (1%) p&s ja neljän (3%) mustan sairastavan hypotyreoosia. Ruotsissa ja Hollannissa osa kasvattajista testaa siitoseläimensä. Ruotsin snautserikerhon terveystutkimuksessa hypotyreoosia oli mustilla snautsereilla 7 prosentilla ja p&s värisillä 3 prosentilla.

Sairaus pysyy yleensä hyvin hallinnassa säännöllisellä, koko eliniän kestäväällä lääkityksellä. Sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Dilatoiva kardiomyopatia (DCM)

Dilatoiva kardiomyopatia on sairaus, jossa sydänlihaksen etenevä rappeuma johtaa sydämen vasemman kammion laajentumiseen ja pumppausvoiman pettämiseen. Sairaus johtaa sydämen vajaatoimintaan ja koiran ennenaikaiseen menehtymiseen.

Dilatoivaa kardiomyopatiaa esiintyy tyypillisesti isoilla koiraroduilla, kuten dobermanni, irlanninsusikoira, tanskandoggi ja bokseri. Monilla roduilla sairaus on todettu perinnölliseksi, tai perinnöllisyyttä epäillään.

DCM ei ole synnynnäinen sairaus. Se ilmenee yleisimmin keski-ikäisillä ja vanhemmilla koirilla, mutta sitä esiintyy myös nuoremmilla koirilla.

DCM ilmenee eri roduilla eri tavalla. Tyypillistä kaikilla roduilla kuitenkin on, että muutokset ovat todettavissa 2-3 vuotta ennen oireiden ilmenemistä. Sydänlihaskuivatokset todetaan ultraäänitutkimuksella vasemman kammion laajenemisena ja supistumisvireyden laskuna. Joillakin roduilla todetaan sairauteen liittyviä rytmihäiriöitä, joko kammiolisällyöntisyyttä tai eteisvärinä. Rytmihäiriöt todetaan sydänfilmitutkimuksella. Rytmihäiriöt voivat esiintyä ilman ultraäänimuutoksia, niitä ennen, tai yhtäaikaaisesti niiden kanssa. Rotukohtaiset vaihtelut tulee huomioida seulontatutkimuksia (PEVISA ja JTO:n tutkimussuosituksien jalostuskoirille) laadittaessa.

Oireina sydänlihasrappeuman aiheuttamassa vajaatoiminnassa ovat rasituksensietokyvyn alentuminen sekä nesteiden kertyminen keuhkoihin, mikä ilmenee yskänä ja hengitysvaikeuksina. Rytmihäiriöistä kammioperäiset rytmihäiriöt voivat olla henkeä uhkaavia, ja saattavat johtaa äkkikuolemaan ilman edeltäviä oireita.

Kennelliiton sydäntöryhmä on määritellyt DCM:n diagnoosikriteerit, jotka perustuvat tieteellisiin julkaisuihin. Kriteereitä päivitetään tarpeen mukaan, kun uutta tietoa julkaistaan. Kennelliiton hyväksymät sydänultraäänieläinlääkärit käyttävät sydäntutkimuksissa näitä yhtenäisiä kriteereitä.

Sydämen ultraäänitutkimus kertoo sydämen kunnon tutkimushetkellä, ja on voimassa vuoden. Koiran tulee olla tutkittaessa vähintään vuoden ikäinen.

Seulontatutkimus dilatoivan kardiomyopatian varalta:

- Auskultaatiotutkimus
 - ei riittävä DCM:n diagnoosiin tai poissulkemiseen, sillä sairauteen ei välttämättä liity sivuääntä.

- Kennelliiton sydäntyöryhmä ei suosittele pelkän auskultaatiotuloksen käyttöä jalostuksen apuna roduilla, joilla esiintyy DCM:aa
- Ultraäänitutkimus ja sydänfilmi
 - Vain ultraäänitutkimuksella voidaan todentaa DCM:n oireeton ja oireellinen muoto
 - DCM-diagnosi perustuu vasemman kammion mittauksiin (koko, tilavuus, supistumisvireys), arviossa käytetään useita mittaussparametreja (sydäntutkimuslomakkeen mukaisesti)
 - Kennelliiton hyväksymät sydänultraäänilääkärit käyttävät yhtenäisiä diagnosikriteereitä
 - Diagnosikriteerit perustuvat tieteellisesti tutkittuun tietoon
 - rotukohtaiset kriteerit, mikäli rodulla julkaistu mm. dobermanni, irlanninsusikoira, tanskandoggi, bokseri
 - tai painonmukaiset kriteerit
 - Ultraäänitutkimuksella kartoitetaan samalla myös muut mahdolliset sydänsairaudet
 - Ultraäänitutkimus tehdään aina sydänfilmiseurannassa
 - Roduilla, joilla on todettu tai epäilty rytmihäiriöitä DCM:aan liittyen, suositellaan ultraäänitutkimuksen lisäksi aina 5 minuutin leposydänfilmiä ja/tai tarvittaessa 24 tunnin sydänfilmiseurantaa (Holttertutkimus)
 - Ultraäänitutkimus DCM:n varalta on voimassa vuoden

Rotujärjestöt voivat käyttää koirien sydäntutkimustuloksia oman päätöksensä mukaisesti, huomioiden sydänsairauksien ja muiden vastustettavien sairauksien yleisyys rodussa. Halutessaan rotuyhdistys voi pyytää Kennelliiton sydäntyöryhmän konsultointia ja ohjeistusta sydänsairauksien vastustamiseen liittyvien jalostusohjelmien laatimisessa. Sydäntyöryhmä ei kuitenkaan anna jalostusneuvontaa. [ELT Maria Wiberg 2016]

Snautserin dilatoiva kardiomyopatia (DCM) johtuu sairautta aiheuttavasta geenistä, joka periytyy autosomaalisesti ja resessiivisesti. Sairaana yksilön vanhempien on oltava geenin suhteen oireettomia heterotsygootteja. Mutaation suhteen homotsygoottinen yksilö sairastuu. Kun yhdistetään kaksi oireetonta kantajaa, pentueessa on mahdollista ilmetä 25% sairaita, 50% oireettomia kantajia ja 25% terveitä ei-kantajia.

Sairauden seulontaan on olemassa kaupallinen geenitesti.

Snautserikerhon terveystietokantaan (alkuvuosi 2010) on raportoitu seitsemällä p&s ja yhdellä mustalla sydänsairauksia. Tietokanta ei erittele tarkemmin sydänsairauksia.

Varvaskasvaimet

Levyepiteelikarsinoma on pahanlaatuinen kasvain ja aggressiivinen sairaus, jonka suhteen keskikokoinen snautseri on riskirotu. Eräässä tutkimuksessa 72:sta kynnen levyepiteelikarsinoma tapauksesta 62 % oli suur- tai keskikokoisia snautsereita. Pikainen diagnoosi ja varpaan amputaatio ovat tärkeitä, jotta ehdittäisiin estää etäispesäkkeet keuhkoihin. Varvaskasvaimia on esiintynyt lähinnä iäkkäämmillä snautsereilla. Varvaskasvaimia Ruotsin snautserikerhon terveystutkimuksessa ilmeni mustilla snautsereilla viidellä prosentilla ja p&s värisillä 0,3 prosentilla.

Immuuniperäinen martokynnen tulehdussairaus, onychodystrofia

Onychomadesis on latinankielinen termi kynsiongelmalle. O-madesis tarkoittaa kynnen kuoren irtoamista. Kynnen kuori ensin lohkeaa ja sen jälkeen irtoaa. Yleensä sairaus ilmenee useammassa kynnessä ja/tai käpälässä lyhyen ajanjakson sisällä. Joissakin tapauksissa tilalle kasvaa täysin normaali kynsi. Mineraalipitoisuutta tutkittaessa on todettu, että sairaitten kynsien mineraalipitoisuus oli huomattavasti korkeampi kuin normaalien kynnen. Pehmeä sarveisaine ei siis ole sairauden riskitekijä. Onychodystrofia tarkoittaa kynnen epämuodostumista. Termi ”symmetrisen lupoidi onychodystrofia” (SLO) kuvaa tilaa, jossa kaikissa tassuissa symmetrisesti kynnen kapselit irtoavat ja kynnet epämuodostuvat.

Sairauden taustasyitä ei tunneta. Tyypillisesti omistaja havaitsee ensin yhden epämuodostuneen kynnen kahdessa tai useammassa tassussa. 2-9 viikon sisällä kaikki kynnet ovat sairaita. Hauraita ja kuivia kynsiä tulee leikata usein. Lyhyet kynnet eivät ole niin alttiita vaurioille eikä tulehdus niissä aiheuta niin suurta kipua kuin pitkissä kynsissä. Tapauksesta riippuen voidaan tarvita erilaisia lääkityksiä ja kynsien poistoa.

Eräässä tutkimuksessa (jossa mukana muutama suur- ja keskikokoinen snautseri) symmetrisestä lupoidista onychodystrofiaa hoidettiin omega-3 ja omega-6 rasvahapoilla. Muutaman kuukauden kuurin jälkeen nähtiin hyviä, jopa erinomaisia tuloksia. Mikäli hoito keskeytettiin, kynsiaines palautui huonoksi, mutta jatkuvalla rasvahappolisällä koirien kynnet pysyivät normaaleina. Rasvahapot parantavat koiran immuunimekanismeja. Kaikille koirille siitä ei ole apua, ilmeisesti riippuen omega-3 rasvahappojen erilaisesta aineenvaihdunnasta eri rotujen ja eri-ikäisten koirien välillä. [Lindberg]

Vastaavanlaista kynsiongelmaa tiedetään ilmenevän myös mustilla suursnautsereilla ja muilla roduilla.

Lihasdystrofia

Suomessa syntyi 80-luvulla pentue, jossa ilmeni perinnöllistä lihasdystrofiaa. Pennut alkoivat oireilla nuorina, niiden lihaksisto oli heikkoa ja ne jouduttiin lopettamaan. Kirjallisuuden mukaan tämäntyyppinen lihasdystrofia johtuu dystrofiinin puutteesta, joka johtaa lihasten rappeutumiseen. Ensimmäisiä oireita voivat olla oksentelu, syömisvaikeudet, kuolaaminen, heikkous, huteruus ja aspiraatiopneumonia (nielemisvaikeuksista johtuen). Diagnoosin teossa voidaan käyttää verikokeita (lihasarvo CK eli kreatiniinikinaasi on tällöin yleensä koholla, samoin maksa-arvot) tai varmemmin lihaskoepalaa. Ennuste on huono.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 31. Snautsereilla raportoidut kuolinsyyt(31.12.2020)

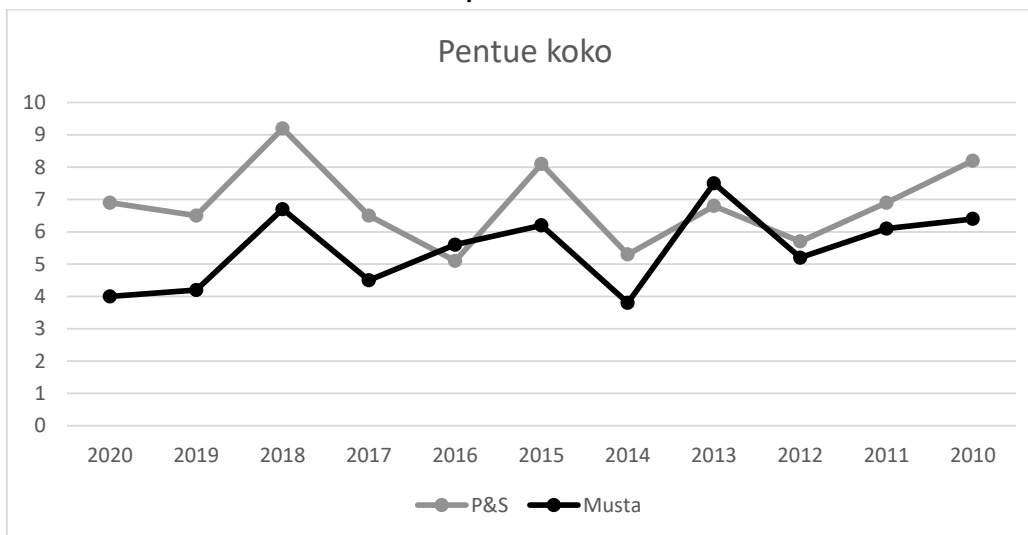
Kuolinsyy	keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	8v 5kk	3
Hermostollinen sairaus	5v 8kk	3
Iho- ja korvasairaudet	9v10kk	1
Immunologinen sairaus	9v 2kk	5
Kasvainsairaudet, syöpä	11v 1kk	146
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	10v 0kk	17
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	11v 4 kk	40
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5v 4kk	18
Luusto- ja nivelsairaus	8v 5kk	12
Maksan ja Ruoansulatuskanavan sairaus	9v 4kk	12

Muu sairaus, jota ei ole listalla	9v 1kk	21
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0v 7kk	1
Selkäsairaus	8v 8kk	8
Sisäeritysrauhasten sairaus	8v 8kk	3
Sydänsairaus	8v 0kk	9
Tapaturma tai liikennevahinko	4v 10kk	30
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13v 10kk	121
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	10v 1kk	6
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	10v 8kk	91
Kaikki yhteensä	10v 8kk	549

Snautsereilla jalostustietokannassa (31.12.2020) esiintyviä kuolinsyitä on listattu taulukossa. Suurimmiksi syiksi nousevat vanhuus (luonnollinen tai lopetus) (22%), kasvainsairauksien vuoksi (26%) tai kuolinsyytä ei ole ilmoitettu (17%). Tapaturmaisesti menehtyy n.5% snautsereista ja käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi lopetetaan n. 3% snautsereista.

Keskimääräinen pentuekoko

Taulukko 32. Snautserien kesimääräiset pentuekoot vuosilta 2010-2020



Keskimääräinen pentuekoko vaihtelee hieman vuosittain. Keskimäärin vaihtelua tapahtuu 4-9 pennun välillä.

Astumisvaikeudet

Snautseri on helposti astutettava ja astuja. Snautserin astutuksissa ei ole yleensä ongelmia, kokemattomat uroksetkin osaavat yleensä astua hyvin. Palautetuissa pentulomakkeissa ei ole raportoitu astutusvaikeuksista.

Tiinehtymisvaikeudet

Parin viimeisen vuoden aikana on kiinnitetty huomiota siihen että astutettuja narttuja on jäänyt tyhjäksi. Tavoitteena on kartoittaa tiinehtymättömyyden syitä kasvattajille kohdistetulla kyselyllä.

Synnytysongelmat

Snautserinarttu synnyttää pääsääntöisesti helposti, ilman avustusta. Jonkin verran syntyy kuolleita pentuja. Tällöin kyseessä on yleensä ensimmäinen iso pentu tai viimeinen pitkään synnytyskanavassa ollut pentu. Kerholle raportoitujen keisarinleikkausten syynä on ollut yleensä avautumisvaiheen pitkä kesto, kookkaat pennut sekä heikot synnytyspoltot. Keisarinleikkausten määrä on viime vuosina kasvanut.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Kasvattajien palauttamien pentuelomakkeiden mukaan ei ole esiintynyt hoitamiseen liittyviä ongelmia, joissakin tapauksissa keisarileikattu herää vähän hitaammin äitiyteen.

Pentukuolleisuus

Palautetuissa pentuelomakkeissa on vain vähän merkintöjä pentulaatikkoon kuolleista pennuista. Muutamia pentuja syntyy kuolleen vuosittain. Tarkoista määristä ei ole tilastoja.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Rodussa ei juurikaan synny epämuodostuneita pentuja eikä ole pentujen hoitoon liittyviä ongelmia. Napatyriä esiintyy keskimäärin 1-2 pennulla vuodessa.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Rotu on hyvin terverakenteinen ilman liioiteltuja piirteitä, joten sairauksille tai lisääntymisongelmille altistavia piirteitä ei ole.

4.3.6 Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat ja niiden mahdolliset syyt

Snautseri on edelleen pääsääntöisesti terve rotu. Suurempia ongelmia rodun terveydessä ja lisääntymisessä ei ole todettu.

Lonkkaniveldysplasiaa esiintyy noin 30 %:lla kuvatuista koirista. Viimeisimmän jalostuksen tavoiteohjelman kaudella 2010-2015 lonkkavika on vähentynyt. Yhtenä selittäjänä on mahdollisesti se, että kerhon pentuvälitykseen pääsevät ainoastaan A, B tai C-lonkkaisten vanhempien pentueet. Silmälöydöksiä on tullut esille enemmän nyt, kun vanhempia 5-6 vuotiaita koiria on alettu runsaammin tutkia. Terveyskyselyjen mukaan nisäkasvainten määrät näyttävät lisääntyneen. Sairastuneet ovat olleet yleensä vanhempia koiria ja useammin pippurin ja suolan värisiä.

Snautserit astuvat luonnollisesti ja pääosin synnyttävät ilman apua. Keisarinleikkausten määrät ovat kerhon pentuedustelulomakkeiden mukaan lisääntyneet. Tavoitteena on tämän tavoiteohjelman kaudella kartoittaa keisarinleikkauksien syitä.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

FCI:n numero 182. FCI:n hyväksymä 11.8.2000 ja Suomen Kennelliiton hyväksymä 15.8.2001.

KÄYTTÖTARKOITUS: Vahti- ja seurakoira.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Alun perin snautsereita pidettiin Etelä-Saksan alueella tallikoirina, sillä ne viihtyivät erityisen hyvin hevosten seurassa. Ne vaanivat innokkaasti kaikkia jyrjsijöitä ja tappoivat ne silmänräpäyksessä. Tästä syystä ne saivat aikoinaan kansanomaisen nimen ”rattler” (rotanpyytäjä). Kun Pinseri-Snautseriyhdistys perustettiin vuonna 1895, rotua nimitettiin karkeakarvaiseksi pinseriksi.

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen, voimakas, mieluummin tanakka kuin solakka; karkeakarvainen.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Neliömäinen rakenne; säkäkorkeus on suunnilleen sama kuin rungon pituus; pään koko pituus (kirsun kärjestä niskakyhmyyn) on puolet selän pituudesta (sästä hännäntyveen).

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Luonteenomaista on eloisuus, johon yhdistyy rauhallisuus. Rodulle tyyppillistä on hyväluonteisuus, leikkisyys ja voimakas kiintymys isäntään. Hyvin lapsirakas, lahjomaton ja valpas, ei kuitenkaan herkkähaukkuinen. Hyvin kehittyneiden aistien, älykkyden, koulutettavuuden, pelottomuuden, sitkeyden sekä säiden- ja tautien sietokyvyn ansiosta snautseri on erinomainen perhe-, vahti- ja seurakoira, jolla on myös käyttökoiran ominaisuudet.

PÄÄ: *Kallo-osa:* Voimakas ja pitkä; niskakyhmy ei ole korostunut. Pään tulee olla suhteessa koiran vahvuuteen. *Kallo* on tasainen, poimuton ja yhdensuuntainen kuonon ylälinjan kanssa. *Otsapenger:* Kulmakarvojen ansiosta otsapenger on selvästi erottuva. *Kirsu:* Täyteläinen ja aina musta. Sieraimet ovat suuret. *Kuono-osa:* Tylppäkärkisen kiilan muotoinen; kuononselkä on suora. *Huulet:* Mustat, tiiviit ja kiinteästi leukojen myötäiset. Suupielet ovat tiiviit. *Leuat, hampaat ja purenta:* Ylä- ja alaleuka ovat vahvat. Täydellinen, voimakkaasti kehittynyt ja tiiviisti sulkeutuva leikkaava purenta (hampaskaavion mukaisesti 42 hammasta); hampaat ovat puhtaanvalkoiset. Poskilihakset ovat voimakkaat, mutta liian kehittyneet poskipäät eivät saa vaikuttaa pään muotoon, joka parran kanssa muodostaa suorakaiteen. *Silmät:* Keskikokoiset, soikeat, eteenpäin suuntautuneet, tummat ja ilmeeltään eloisat. Silmäluomet ovat tiiviit. *Korvat:* Taittokorvat; ylös kiinnittyneet, V:n muotoiset; korvan sisäreuna on poskenmyötäinen. Korvat ovat taittuneet eteenpäin ohimonmyötäisesti, yhdenmukaisesti ja yhdensuuntaisesti, taitekohta ei ole kallolinjaa korkeammalla.

KAULA: Voimakas ja lihaksikas, kaunislinjainen, sulavasti säkään liittyvä ja tyvestään voimakas. Jalosti kaareutunut, tyylikäs ja koiran vahvuuteen sopiva. Kaulanahka on tiivis ja poimuton.

RUNKO: *Ylälinja:* Sästä lähtien loivasti taaksepäin laskeva. *Säkä:* Ylälinjan korkein kohta. *Selkä:* Vahva, lyhyt ja tiivis. *Lanne:* Lyhyt, vahva ja syvä. Etäisyys viimeisestä kylkiluusta lantioon on lyhyt, minkä ansiosta koira vaikuttaa tiiviiltä. *Lantio:* Hieman pyörästynyt ja liittyy sulavasti hännän kiinnityskohtaan. *Rintakehä:* Kohtalaisen leveä ja poikkileikkaukseltaan soikea, kyynärpäihin ulottuva. Eturinta on hyvin kehittynyt ja rintalastan kärjen ansiosta selvästi erottuva.

HÄNTÄ: Luonnollinen.

RAAJAT:

ETURAAJAT: *Yleisvaikutelma:* Eturaajat ovat edestä katsottuna vahvat ja suorat, eivät liian lähellä toisiaan. Sivusta katsottuna kyynärvarsi on suora. *Lavat:* Tiiviisti rintakehän myötäiset, lihaksikkaat ja okahaarakkeiden yläpuolelle ulottuvat. Mahdollisimman viistot ja taakse sijoittuneet, kulmaus vaakatasoon nähden on noin 50 astetta. *Olkavarret:* Tiiviisti rungonmyötäiset, vahvat ja lihaksikkaat; lavan ja olkavarren välinen kulmaus on noin 95-105 astetta. *Kyynärpäät:* Tiiviisti rungonmyötäiset, eivät

sisään eivätkä ulospäin kääntyneet. *Kynnärvarret*: Joka suunnasta katsottuna täysin suorat, vahvat ja lihaksikkaat. *Ranteet*: Vahvat ja vakaat, eivät juurikaan kynnärvarsien rakenteesta erottuvat. *Välikämmenet*: Edestä katsottuna pystysuorat, sivulta katsottuna hieman viistot, vahvat ja hieman joustavat. *Käpälet*: Lyhyet ja pyöreät. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä ja kaareutuneet (ns. kissankäpälet); kynnet ovat lyhyet ja tummat, päkiät kestävät.

TAKARAAJAT: *Yleisvaikutelma*: Takaraajat ovat sivulta katsottuna asennoiltaan maata peittävät ja rungon takana, takaa katsottuna yhdensuuntaiset, eivät liian lähellä toisiaan. *Reidet*: Kohtuullisen pitkät, leveät ja voimakaslihaksiset. *Polvet*: Eivät sisään eivätkä ulospäin kääntyneet. *Sääret*: Pitkät, vahvat ja jänteikkäät, liittyvät vahvoihin kintereisiin. *Väljalat*: Lyhyet ja pystysuorat. *Käpälet*: Varpaat ovat lyhyet, kaareutuvat ja tiiviisti yhdessä. Kynnet ovat lyhyet ja mustat.

LIIKKEET: Joustavat, tyylikkää, ketterät, vapaat ja maata voittavat. Etuaskel ulottuu mahdollisimman pitkälle eteen, takaraajan pitkä ja joustava askel mahdollistaa tarvittavan työntövoiman. Vastakkaisten puolien etu- ja takaraaja liikkuvat samanaikaisesti eteenpäin. Selkä, jänteet ja nivelet ovat kiinteät.

NAHKA: Kauttaaltaan tiivis.

KARVAPEITE: Karvan tulee olla jäykän karkeaa ja tiheää. Karvapeite koostuu tiiviistä aluskarvasta ja kovasta, rungonmyötäisestä peitinkarvasta, joka ei saa olla liian lyhyttä. Peitinkarva on karkeaa, riittävän pitkää, jotta oikea karvanlaatu voidaan todeta; ei pörröistä eikä laineikasta. Raajakarvat eivät aina ole niin karkeitä kuin rungossa. Otsassa ja korvissa karva on lyhyttä. Tyypillisinä tunnusmerkeinä ovat hieman silmiä varjostavat tuuheet kulmakarvat ja parta, joka ei saa olla liian pehmeä.

VÄRI: Puhdas musta, jossa musta aluskarva ja pippuri & suola. Ihanteellinen pippuri & suola -väri on keskiharmaa, jossa on tasaisesti jakautunut, hyvin pigmentoitunut pippurointi ja harmaa aluskarva. Värisävyt tummasta raudanharmaasta aina hopeanharmaaseen ovat sallittuja. Kaikilla värisävyillä tulee olla ilmettä korostava tumma maski, joka tasapainoisesti sopii väritykseen. Selvät vaaleat merkit päässä, rinnassa ja raajoissa eivät ole toivottuja.

KOKO JA PAINO:

SÄKÄKORKEUS: Urokset ja nartut 45–50 cm.

PAINO: Urokset ja nartut noin 14–20 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen. Kauttaaltaan liian pieni tai liian lyhyt pää; raskas tai pyöreä kallo; otsarypyt; lyhyt, suippo tai kapea kuono-osa; tasapurenta; voimakkaasti esiin työntyvät posket tai poskiluut; vaaleat, liian suuret tai pyöreät silmät; alas kiinnittyneet tai liian pitkät, asennoiltaan epäsymmetriset korvat; löysä kaulanahka; leuanaluspuussit; kapea niska; liian pitkä, pehmeä tai köyry selkä; takakorkeus; luisu lantio; niskaa kohti kääntyvä hännäntyvi; pitkät käpälet; peitsaaminen; liian lyhyt tai liian pitkä, pehmeä, laineikas, takkuinen tai silkkinen, valkoinen tai laikukas karva sekä muut sekävirheet; ruskea aluskarva; pippuri & suola -värisillä tumma selkäjuova tai musta satula; säkäkorkeuden ylitys tai alitus 1 cm:n asti.

VAKAVAT VIRHEET: Raskas tai kevyt rakenne; matala- tai korkearaajaisuus; virheellinen sukupuolileima (esim. urosmainen narttu); ulospäin kiertyvät kyynärpäät; niukasti kulmautuneet tai länkisääriset takaraajat; pihtikinttuisuus; yli 1 cm:n ja alle 3 cm:n poikkeamat annetusta säkäkorkeudesta.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Kaikenlaiset epämuodostumat; puutteellinen rotutyppi; purentavirheet kuten ala-, ylä- ja ristipurenta; karkeat virheet yksittäisissä kohdissa, kuten rakennevirheet, karva- ja värivirheet; yli 3 cm:n poikkeamat annetusta säkäkorkeudesta; arkuus, aggressiivisuus, vihaisuus, liika epäluuloisuus tai hermostuneisuus.

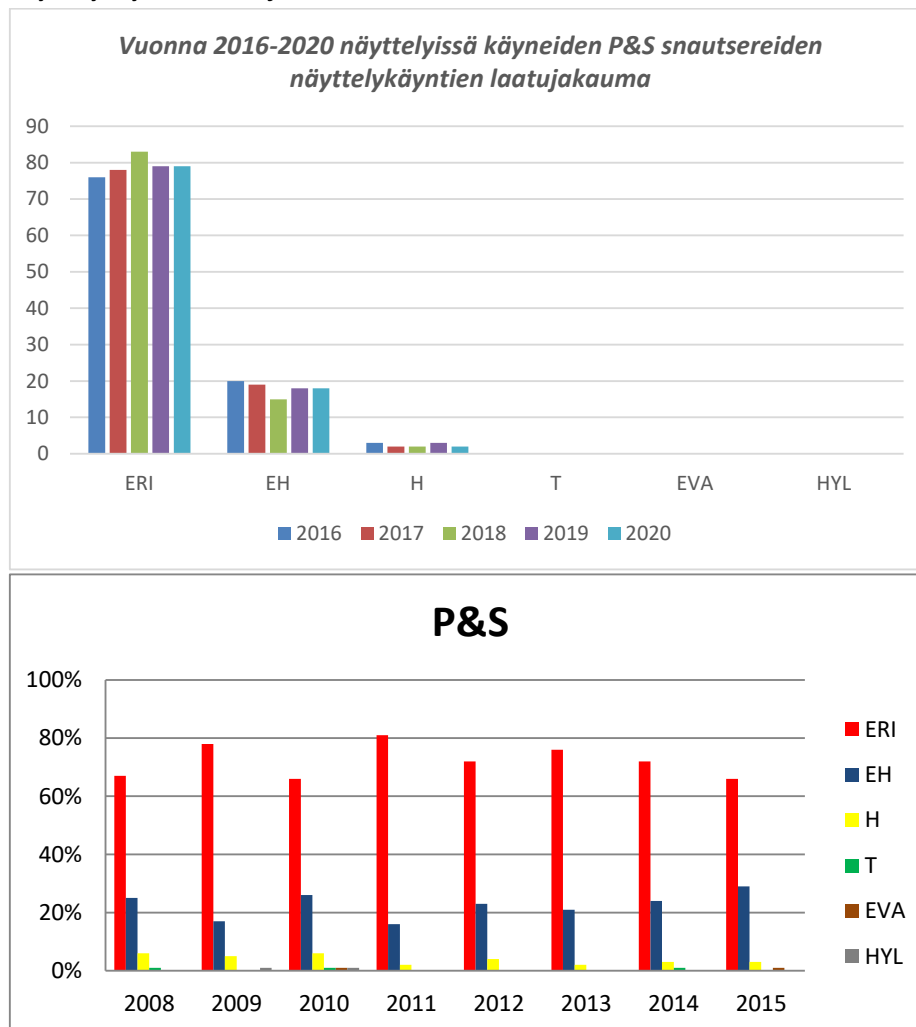
HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

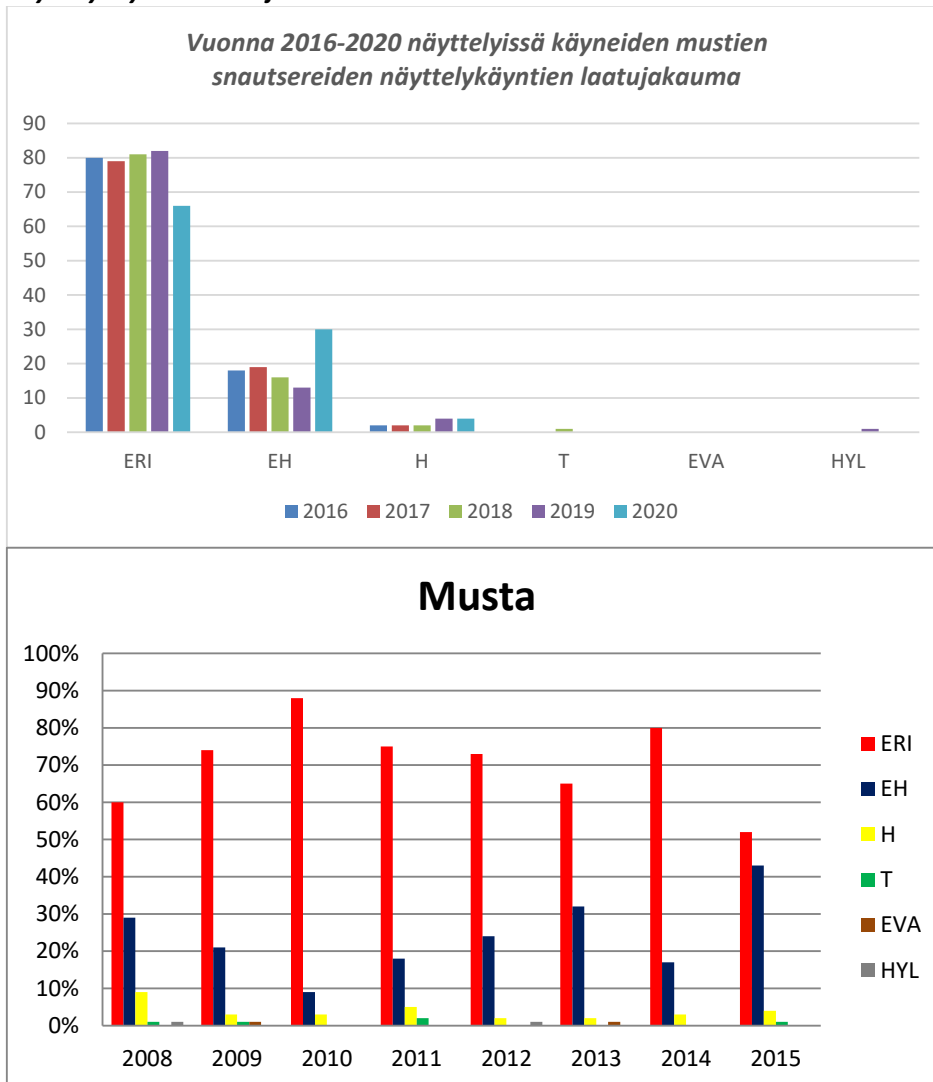
Rodun koirien näyttelykäynnit

Snautsereita käy paljon näyttelyissä vuosittain.

Taulukko 33. Vuonna 2016–2020 ja 2008–2015 näyttelyssä käyneiden P&S Snautserien näyttelykäyntien laatujaakauma



Taulukko 34. Vuonna 2016–2020 ja 2008–2015 näyttelyssä käyneiden mustien snautserien näyttelykäyntien laatujaakauma



Suhteessa rekisteröintimääriin näyttäisi siltä että näyttelyissä käy paljon koiria. Tosiasiassa kuitenkin yli puolet kävijöistä ovat olleet samoja koiria ja loput ovat käyneet muutaman kerran jossain näyttelyissä. Näyttelyissä käyvien koirien taso on korkea. ERI ja EH arvostelun on saanut hiukan yli 80%. Hyvän saaneiden osuus on vain 4% luokkaa. Tyydyttävät jäävät alle 1%.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Suomalaisen snautserin ulkomuoto (fenotyyppi) on melko lähellä rotumääritelmää. Liioteltuja tyypejä ei voida sanoa olevan. Kanta on melko tasainen. Toimintaa haittaavia piirteitä tai ominaisuuksia ei liioin ole. Snautsereiden jalostusvalinnat ovat perustuneet harkintaan koska rodun suosio on maltillinen. Terveystilastoja on kerhossa pidetty kymmenien vuosien aikana, joten jalostustoimintaa on voitu ohjata kentältä saadun palautteen pohjalta. Edellä olevaan perustuen rodun terveyttä voidaan pitää hyvänä eikä tiedossa ole vakavia rakennevikoja jotka haittaisivat toimintaa.

Jalostuksen painopiste keskittyy oikeaan luonteeseen, rotumääritelmän mukaiseen kokoon, ryhtiin, neliömäiseen rakenteeseen, vahvaan mutta samalla ryhdikkääseen olemukseen, karkeisiin karvoihin, tasapainoisiin kulmauksiin sekä oikeaan maatavoittavaan raviin.

Edellä lueteltuihin ominaisuuksiin pohjautuen sopii snautseri hyvin vahti- ja seurakoiran ominaisuuksien lisäksi myös monipuoliseen harrastustoimintaan.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Snautserin vahvuus on terve, liioittelematon rakenne, snautseri on ns. peruskoira, jonka olemusta määrittää tasapaino.

Rotumääritelmästä poiketen esiintyy tyyppiin liittyviä haasteita: matalaraajaisuutta, pitkärunkoisuutta ja puutteellisia kulmauksia. Pään linjoihin ja pituuksiin on myös kiinnitettävä huomiota sekä päässä oleviin yksityiskohtavirheisiin, mm. pyöreäsilmaisyyteen, korvien asentovirheisiin, keveyteen ja suureen kokoon. Pehmeää karvaa ja puutteellista pohjavillaa sekä värin vaihtelevuutta esiintyy myös.

Muita rakenteeseen liittyviä haasteita ovat niukat etu- ja takakulmaukset. Runkoon liittyen on kahdensuuntaista ongelmaa, liiallista pyöreyttä ja toisaalta myös rungon kapeutta. Liikekeiden yhdensuuntaisuuteen tulee myös kiinnittää huomiota.

Ongelmia ei esiinny suuressa mittakaavassa eivätkä ne aiheuta koiralle kipua, ongelmia liikkumisessa tai hengittämisessä.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JTO:N TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Jalostuksen tavoiteohjelman voimassa olokausi oli 2017–2022.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma snautsereille hyväksyttiin vuonna 2000. Tavoiteohjelmassa oli määritelty kerhon jalostuskriteerit, joita kasvattajat ovat noudattaneet erinomaisesti.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Taulukko 35. p&s väristen urosten vuosien 2010-2020 jälkeläistilasto

Alla olevaan taulukkoon on tilastoitu p&s urosten jälkeläistilaston urosten omat terveystulokset.

#	Uros	Synt. vuosi	Pennut				Luonne	Luonne jälk.	Näyttelytulos	Näyttely jälk.	Lonkat		Kynnär		Polvet		Silmät	
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa					Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas
1	VIGILEN CARPE DIEM	2013	4	27	0	18		1xLTE	CIB	2xMVA	10	5	9	2	0	0	9	0
2	BONZEN ARAGORN	2013	3	24	0	53		2xLTE 1xMH	CIB	6xMVA	10	5	8	0	2	0	10	1
3	FERDINAN WANNABE ONYX	2017	3	23	18	0			MVA		3	1	2	0	0	0	0	0
4	MIHAN NELJÄN SUORA	2012	5	23	0	47	LTE	2xLTE 1xMH	CIB	3xCIB 6xMVA	13	8	13	0	1	0	11	0
5	UNION ALARM BESKYD	2013	2	22	0	46		2xLTE	ERI	1xCIB 7xMVA	17	11	16	2	2	0	11	2
6	ARCTIC IDOLS COME TOGETHER	2013	3	20	0	22	LTE	1xLTE	CIB	1xMVA	8	2	5	1	0	0	6	0
7	DELONNIX CORMICK	2012	3	18	0	20	MH	4xLTE	CIB	4xMVA	10	1	10	0	0	0	6	0
8	BONZEN ELROS	2016	2	17	8	0			MVA		0	0	0	0	0	0	0	0
9	MÖLLERHAUS XMAS XPLOER	2014	2	15	0	14		4xLTE	CIB	1xCIB 3xMVA	7	2	7	1	0	0	8	0
10	FEARLESS FELLOW BOB THE BUILDER	2011	2	14	0	36	LTE MH	1xLTE	CIB		8	0	6	0	0	0	7	1
11	SELADYS GANGSTER	2014	2	14	0	2			MVA		3	1	2	0	0	0	3	0
12	RAAPPAVUOREN LATAUSVIRTA	2019	2	13	13	0	MH		MVA		0	0	0	0	0	0	0	0
13	BONZEN BOREAS	2014	1	13	0	0			ERI	1xMVA	4	2	4	0	0	0	4	0

14	ARCTIC IDOLS EMINEM	2015	2	13	0	0	LTE MH		MVA		0	0	0	0	0	0	0	0
15	VIGILEN AMAZING PRINCE	2011	2	12	0	0			MVA		0	0	0	0	0	0	0	1
16	CARTOON HEROES SILVERFANG	2016	2	12	0	0			MVA		0	0	0	0	0	0	0	1
17	GABRIEL ARTAX'S ANGELS	2011	3	11	0	41	LTE	2xLTE	CIB	2xCIB 1xMVA	5	2	5	0	0	0	0	4
18	TÄYSKAADON ARMAS	2016	2	11	0	0	LTE		SERT		0	0	0	0	0	1	0	1
19	RAAPPAVUOREN HUNSVOTTI	2014	1	10	0	8	MH		MVA	1xMVA	3	1	2	0	0	0	0	1
20	FERDINAN RAMZES	2011	1	9	0	0			SERT		2	0	2	0	0	0	0	1

Taulukko 36. p&s väristen narttujen vuosien 2010-2020 jälkeläistilasto

Alla olevaan taulukkoon on tilastoitu p&s narttujen jälkeläistilaston koirien omat terveystiedot.

#	Narttu	Synt. vuosi	Pennut						Luonne	Luonne jälk.	Näyttelytulokset	Näyttely jälk.	Lonkat		Kynär		Polvet		Silmät	
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Luonne	Luonne jälk.					Näyttelytulokset	Näyttely jälk.	Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas
1	DINAMUNDE MIRACLE BREND	2009	2	25	0	48		2xLTE	CIB	8xCIB 4xMVA	22	17	21	4	2	0	10	1		
2	ARCTIC IDOLS CHIQUITITA	2013	2	21	0	36	LTE	1xLTE 1xMH	CIB	3xMVA	7	3	5	0	0	0	5	0		
3	BONZEN DONNA SAY NEVER	2015	2	19	0	14			MVA		8	3	7	1	0	0	7	0		
4	MANETAN QUECK	2012	2	17	0	22		1xLTE	MVA		7	1	4	0	0	0	7	0		
5	EIPÄ'S HIMOHE	2014	2	16	0	9			MVA		5	0	5	0	0	0	3	0		
6	ARCTIC IDOLS EVITA	2015	2	15	7	0			MVA		2	2	2	0	0	0	1	0		
7	PFEFFER BELLISSA	2015	2	15	8	7	LTE		MVA		1	0	1	1	0	0	0	0		
8	ÉOWYN	2013	2	14	0	8	LTE	1xLTE 1xMH	SERT	2xMVA	5	0	5	0	1	0	6	0		
9	SELADYS IZABELA	2011	2	14	0	30		2xLTE	MVA	5xMVA	7	2	6	0	0	0	6	0		
10	MIHAN ONNEN KANTAMOINEN	2014	2	14	0	0			CIB		3	3	3	0	1	0	4	0		

11	BONZEN AVATAR	2013	1	13	0	0	LTE		CIB	1xMVA	4	2	4	0	0	0	4	0
12	AULERCO MORGANA	2009	1	12	0	33		1xMH	CIB	2xCIB	2	0	0	0	0	0	3	1
13	MIHAN IISOPPI	2015	1	11	0	14		4xLTE	CIB	1xCIB 2xMVA	5	2	5	0	0	0	6	0
14	RAAPPAVUOREN KUPERKEIKKA	2017	1	11	11	0	MH		MVA		0	0	0	0	0	0	0	0
15	MIHAN MITTUMAARI	2016	2	11	3	0	LTE		CIB	1xMVA	4	4	4	2	1	0	3	0
16	VELVET DANDY'S ATTICA	2013	2	11	0	0	LTE MH		MVA		4	1	4	0	0	0	1	0
17	RAAPPAVUOREN GRANADILLA	2013	1	10	0	0			MVA		3	2	3	0	0	0	3	0
18	MERDICO OLIVIA	2010	3	10	0	9	LTE	2xLTE 2xMH	MVA		5	0	5	0	0	0	3	2
19	BONZEN CALLA	2014	1	10	0	0			CIB		0	0	0	0	0	0	0	0
20	FERDINAN TITANIA	2012	2	9	0	0			CIB	1xCIB	5	1	2	0	0	0	2	0

Taulukko 37. Mustien urosten vuosien 2010-2020 jälkeläistilasto

Alla olevaan taulukkaan on tilastoitu mustien urosten jälkeläistilaston urosten omat terveystulokset.

*tuloksen perässä viittaa ulkomaiseen tulokseen.

#	Uros	Synt. vuosi	Pennut				Luonne	Luonne jälk.	Näyttelytulokset	Näyttely jälk.	Lonkat		Kynär		Polvet		Silmät	
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa					Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas
1	MAGIC MAKER IRON MAIDEN	2009	3	23	0	11	LTE MH	9xLTE 2xMH	MVA	2xMVA	15	4	15	0	5	0	11	0
2	TACILLAN CAPTAIN HOOK	2010	3	22	0	23	LTE	4xLTE 1xMH	MVA	3xMVA	5	1	5	0	1	0	5	0
3	TACILLAN SNOWMAN	2012	2	11	5	5	LTE	2xLTE	MVA		6	3	5	0	0	0	3	0
4	ONNENTONTUN KING CREOLE	2017	2	11	6	14			EH		1	1	1	0	0	0	1	0
5	WANHAN PUROLAN WALLSTREET	2013	1	10	0	0	LTE	1xLTE 1xMH	CIB	1xMVA	7	2	7	2	0	0	1	0
6	WANHAN PUROLAN BENTLEY	2015	2	10	0	0	LTE		MVA		3	2	3	0	0	0	1	0

7	TACILLAN BLACK MAGICIAN	2019	1	8	8	0			MVA		0	0	0	0	0	0	0	0
8	WANHAN PUROLAN SHERLOCK	2012	1	7	0	0	LTE	1xLTE 1xMH	MVA	1xMVA	2	1	2	1	0	0	0	0
9	WANHAN PUROLAN REFLEX	2011	1	6	0	0	LTE	1xLTE	MVA	1xCIB	3	1	3	0	0	0	1	0
10	OTIS BOANERGOS ZIRCONIUM	2016	1	6	0	0	MH		MVA		5	3	5	0	0	0	1	1
11	OTIS BOANERGOS KENINGSBERG	2018	1	6	6	0					0	0	0	0	0	0	0	0
12	CHRIS REA JT VON PORTENSCHLAG	2010	1	5	0	27		3xLTE 1xMH	SERT	3xMVA	5	0	5	0	0	0	3	0
13	YAHOO'S CECIL DIJON	2017	1	5	5	0	LTE		SERT		0	0	0	0	0	0	0	0
14	TACILLAN PLEASE BE MY STAR	2010	1	4	0	0	LTE		CIB	2xMVA	2	2	2	1	2	0	2	0
15	WANHAN PUROLAN CARDINAL	2016	1	4	0	0	LTE		CIB		3	1	3	0	0	0	0	0
16	HUGO JUODOJI NIMFA	2016	1	3	0	6			EH		2	0	2	0	0	0	2	0
17	TACILLAN SUPER TROUBER	2011	1	2	0	0	LTE		CIB		2	1	2	0	0	0	0	0

Taulukko 38. Mustien narttujen vuosien 2010-2020 jälkeläistilasto

Alla olevaan taulukkaan on tilastoitu mustien narttujen jälkeläistilaston narttujen omat terveystulokset.

#	Narttu	Synt. vuosi	Pennut				Luonne	Luonne jälk.	Näyttelytulos	Näyttely jälk.	Lonkat		Kynnär		Polvet		Silmät	
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa					Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas	Tutkittu	Sairas
1	OTIS BOANERGOS	2014	2	17	0	0	MH	2xLTE 2xMH	MVA	3xMVA	9	3	9	3	0	0	1	0
2	WANHAN PUROLAN	2011	3	14	0	36	LTE	2xLTE	MVA	4xMVA	10	2	10	0	0	0	6	1
3	TACILLAN TOP OF THE WORLD	2016	2	12	6	0			MVA		2	1	2	0	0	0	0	0
4	ONNENTONTUN PRINSESSA	2011	1	12	0	0	LTE	6xLTE 2xMH	EH		9	4	9	0	3	0	5	0
5	TACILLAN SNOWBALL	2012	2	12	0	8			MVA	3xMVA	3	0	3	0	0	0	2	0
6	WANHAN PUROLAN	2011	2	11	0	1		3xLTE	MVA	2xCIB	6	1	6	1	0	0	3	0

7	WANHAN PUROLAN	2010	2	11	0	5		2xLTE	MVA	2xCIB 1xMVA	6	3	5	0	1	0	3	1
8	DARK FINN AT YAHOO GRAND	2014	2	11	5	0	LTE		MVA		5	3	5	0	0	0	1	1
9	WANHAN PUROLAN	2015	1	10	0	0		1xLTE	MVA	3xMVA	6	3	6	0	0	0	2	0
10	WANHAN PUROLAN BMW	2015	2	8	0	20			EH		3	1	3	0	0	0	3	0
11	TACILLAN SUOMETAR	2017	1	8	8	0			MVA		0	0	0	0	0	0	0	0
12	WANHAN PUROLAN	2019	1	8	8	0			MVA		0	0	0	0	0	0	0	0
13	TACILLAN SUPER MODEL	2011	2	8	0	12			CIB	1xCIB 3xMVA	5	3	5	1	2	0	4	0
14	WANHAN PUROLAN	2016	2	8	0	0	LTE		MVA		6	0	6	1	1	0	1	0
15	CHERNI STRAZHNIK	2016	1	7	0	0			SERT		2	1	2	0	0	0	1	0
16	WANHAN PUROLAN REAL	2011	1	7	0	0	MH		MVA		2	0	2	0	0	0	2	0
17	KESILIIN BLACK VELVET	2018	1	6	6	0					0	0	0	0	0	0	0	0
18	KESILIIN MIRACLE OF	2019	1	6	6	0					0	0	0	0	0	0	0	0
19	OTIS BOANERGOS	2013	1	6	0	5	LTE MH	2xLTE	MVA		6	3	5	0	0	0	3	0
20	TUBLION K PLATANThERA	2016	1	5	5	0			SA		0	0	0	0	0	0	0	0

Jälkeläisnäyttöä voi vertailla niiden tietojen valossa, joita koirien jälkeläisistä on. Virallisia terveystutkimuksia ei teetä systemaattisesti ja silmätutkimuksessa on huomattava, että osa on käynyt tutkimuksessa vain kerran ja osa useammin.

Mustien urosten jälkeläistaulukossa aiemmin oli puolet käytetyistä uroksista on joko ulkomaan tuonteja tai ulkomailla asuvia, mutta tällä tarkkailujaksolla tilanne on parantunut ja kotimaisia uroksia käytetään selvästi enemmän.

Jalostukseen käytetyissä mustissa nartuissa tuontikoiria on neljä. Huomattavaa on, että puolella jalostukseen käytetyistä nartuista on vain yksi pentue. Useamman pentueen synnyttäneitä jalostusnarttuja on 10.

Jalostukseen käytettyjen mustien snautserien jälkeläisiä on tutkittu erittäin hyvin sekä terveyden, luonteen ja ulkomuodon suhteen. Jalostukseen käytetyistä nartuista vain kolmen nartun jälkeläisistä ei ole saatavissa terveys tai luonnetutkimustuloksia. Uroksilla vastaavasti vain yhden ulkomaisen uroksen jälkeläistuloksia ei terveystutkimusten tai luonnetestin suhteen ole saatavissa. Ulkomuodon suhteen lähes kaikissa pentueissa on muotovalion arvon saavuttaneita jälkeläisiä.

Myös p&s väristen urosten jälkeläistaulukossa aiemmin oli puolet käytetyistä uroksista ulkomaalaista alkuperää ja niissäkin tilanne tällä tarkkailukaudella on parantunut ja kotimaisia uroksia on käytetty selvästi aiempaa enemmän.

P&s nartuissa, joita on käytetty jalostukseen, on kolme tuontikoiraa. Suurimmalla osalla nartuista on ollut 2 pentuetta.

Lähes kaikki jalostukseen käytetyt urokset ovat olleet vähintään kansallisia muotovalioita. Jalostukseen on käytetty ainoastaan yhtä narttua, joka ei ole muotovalio.

Kaikilla paitsi yhdellä jalostukseen käytetyillä uroksilla on terveystutkittuja sekä näyttelyissä käyneitä jälkeläisiä. Kaikilla paitsi kahdella jalostukseen käytetyillä narttujen jälkeläisillä on terveystutkimustuloksia sekä näyttelytulos.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Koko rodun sukusiitosprosentti pyritään pitämään alle neljän prosentin.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
P&S	1,84%	2,57%	1,16%	1,83%	1,84%	1,77%
Musta	1,86%	0,57%	0,66%	1,62%	0,78%	9,17%

Molemmissa väreissä tavoite on saavutettu.

Lonkkaniveldysplasia: Tutkitut vrt. rekisteröinnit, tavoite 50 %

P&S	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rekisteröityjä	67	89	97	78	94	57
Tutkittuja	47	30	48	34	44	27
Tulos	70%	34%	49%	44%	51%	47%

Mustat	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rekisteröityjä	39	13	37	40	22	33
Tutkittuja	17	17	16	25	23	11
Tulos	44%	130%	43%	63%	105%	33%

Mustat snautserit pääsivät tavoitteeseen lähes joka toinen vuosi. P&S väriset jäivät tavoitteen alle lähes joka vuosi. Kuuden vuoden määrät ovat kuitenkin olleet hyvin lähellä 50 % (p&s 48% ja m 59%).

Silmätutkimukset Tutkitut vrt. rekisteröinnit, tavoite 50% + vanhempia yksilöitä

P&S	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rekisteröityjä	67	89	97	78	94	57
Tutkittuja	47	47	78	41	81	37
Tulos	70%	53%	80%	53%	86%	65%

Mustat	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rekisteröityjä	39	13	37	40	22	33
Tutkittuja	25	18	24	17	23	18
Tulos	64%	138%	65%	43%	105%	55%

Molemmissa väreissä tavoitteet on saavutettu melkein jokaisena vuotena. Kuvausmäärät ovat olleet hyvää luokkaa, toki aina parannettavaa löytyy. Kerhon pentuvälitykseen vaaditaan virallinen silmätutkimustulos. Tämä vaikuttaa tutkimusmääriin.

Luonnetestaus tai/ja + MH –kuvaus: Tavoite 30 % vrt. rekisteröinnit

P&S	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rekisteröityjä	67	89	97	78	94	57
Testattuja (LTE+MH)	23+3	8+5	15+2	16+4	5+5	4+1
Tulos	39%	15%	18%	24%	11%	9%

Mustat	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rekisteröityjä	39	13	37	40	22	33
Testattuja (LTE+MH)	14+0	5+4	7+2	6+0	3+3	5+0
Tulos	36%	69%	24%	15%	27%	15%

MH-kuvausten ja luonnetestausten määrissä aiemmin päästiin tavoitteisiin, mutta viimeisinä vuosina ei enää lähellekään. Tavoitteen saavuttamiseen on auttanut kerhon järjestämät luonnetestit ja muiden yhdistysten avustuksella järjestetyt MH-luonnekuvaukset. Toki tulevaisuudessa testaus- ja kuvausmääriä voitaisi lisätä, jos niihin vaan olisi tulijoita.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Jalostukseen käytettäviltä koirilta edellytetään kerhon vaatimusten mukaan vähintään lonkkaniveldysplasiatulos ja silmätutkimustulos sekä näyttelytulos. Nämä vaatimukset osaltaan vähentävät käytettävissä olevien urosten määrää. Suurimmalla osalla kasvattajia pentueita on harvakseltaan. Tällöin nartulle haetaan helposti näyttelyissä usein esillä ollut uros, jolla on jo jälkeläisnäyttöä.

Jalostussuositusten ja PEVISA:n ajantasaisuuden arviointi

Suomen Snautserikerholla on jalostussuositukset, jotka ovat samalla kerhon ylläpitämälle pentulistalle pääsyn edellytykset. Kasvattajat ovat erinomaisesti täyttäneet yhdistelmillään nämä vaatimukset.

Snautserikerhon jalostussuositukset ovat viralliset lonkkakuvat lonkkaniveldysplasian suhteen. Jalostukseen voi käyttää koiraa, jolla on A-C lonkat, kuitenkin niin, että C-lonkkaisella on oltava A- tai B-lonkkainen partneri. Silmien suhteen vaaditaan myös silmiin erikoistuneet silmälääkärin antama lausunto, joka on alle 24 kuukautta vanha. Silmien suhteen ei saa olla merkintää HC, PRA, PHTLV/PHTV2-5, GRD, TRD. Distichiasis koiralta vaaditaan partneria, jolla ei ole ko. lausuntoa. PTVL1 merkinnän saanutta koiraa voidaan käyttää jalostukseen, kuitenkin niin, että partnerilla ei ole samaa merkintää.

Ulkomuodon suhteen on riittänyt yksi erinomainen tai kaksi erittäin hyvää tai hyväksytty kerhon jalostustarkastus, jossa tarkastajana on ollut kaksi rodun erikoistuomaria.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet & suositukset

Tavoitteena on säilyttää snautserin taso Suomessa hyvällä tasolla sekä parantaa entisestään kaikilla osaluilla.

Jalostukseen käytettävien koirien kriteerit tulee pitää riittävän korkealla, välttämällä kuitenkin siitosmatadoreja ja geenimateriaalin liiallista supistamista. Jalostukseen käytettävien koirien tulisi olla ulkomuodoltaan vähintään keskitasoa tai sitä parempia. Luonteen osalta siitokseen käytettävän koiran

tulee olla yhteiskuntakelpoinen, ei missään tapauksessa pelokas ja/tai aggressiivinen ihmistä kohtaan. Siitoskoiran tulee olla terve.

Jalostuspohja

Tavoitteena on laajemman geenipohjan luominen. Populaation määrän kasvu ei ole tavoitteena vaan populaation kokonaisrakenteen monipuolisuus. Jalostukseen saatava lisää yksilöitä, jotta tehollinen populaatiokoko kasvaa. Kasvattajia kannustetaan käyttämään rotutyypillisiä eri uroksia ja narttuja jalostukseen.

Tehollinen populaatiokoko molemmilla väreillä tulisi olla yli 50 % sukupolvea kohti laskettuna. Tavoitteena on myös koko rodun sukusiitosasteen pitäminen alhaisena, alle kolmen prosentin taso laskettuna viidellä polvella Suomen Kennelliiton Koiranetin mukaan. Suosituksena on, että yksittäisen yhdistelmän sukusiitosprosentti olisi enintään 6,25% viidellä polvella laskettuna Suomen Kennelliiton Koiranetin mukaan. Geenipohjan laajentamiseksi voidaan toteuttaa muutamia harkittuja väriristeityksiä.

Käyttäytyminen ja luonne

Snautserin nykyinen käyttötarkoitus on olla monipuolinen harrastus- ja seurakoira, joka omaa jonkin verran vahtiviettä. Siitokseen käytettävien koirien tulee olla luonteeltaan moitteettomia ja rotutyypillisiä. Kasvattajilla on tässä suurin vastuu.

P&S snautsereista 23% ja mustista 31% on heikkohermoisia koiria, joilla ei ole kykyä hallita jännitystiloja tai varsinkaan palautua niistä ilman uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä tasapainon järkkymisestä (LTE V +1b tai huonompi). Hyvä hermorakenne on koiran arkielämän kannalta oleellisin ominaisuus. Hermorakenteen parantamiseen jalostuksessa pitäisi pyrkiä.

P&S snautsereista 25% ja mustista 14% on luoksepäästävyudessa ongelmia (LTE VIII +2b tai huonompi). Haasteet luoksepäästävyudessa on hyvinkin koiran ja omistajan arkielämää hankaloittavia asioita. Luoksepäästävyysongelmiaisia koiria ei suositella käytettäväksi jalostukseen.

Jalostuskoirien liian vähäinen luonnetestaaminen tai MH-luonnekuvaaminen on edelleen hankaloittamassa jalostusvalintojen tekemisessä luonneominaisuuksia parantaen. Käyttäytymistiedon ja luonnetestien tulosten hyödyntämistä tulisi lisätä rodun keskuudessa. Rotujärjestön tulee tuottaa aineistoa luonteesta kasvattajille jalostusvalintojen helpottamiseksi. Suositellaan, että pentueen molemmat vanhemmat olisi joko luonnetestattu tai MH-kuvattu. Jalostuksessa kannattaa välttää tekemästä yhdistelmiä, joissa molemmilla vanhemmilla on jonkun ominaisuuden suhteen ei-toivottu tulos.

Tavoite: 30 % verrattuna vuosittaisiin rekisteröinteihin luonnetestataan tai MH-kuvataan.

Käyttöominaisuudet

Terveen harrastuskoiran ylläpitäminen. Varmistaa monipuolisen harrastustoiminnan jatkuminen kiinnittämällä huomiota terveeseen rakenteeseen ja rohkeaan, toimintakykyiseen luonteeseen.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena on edelleen terveet ja pitkä-ikäiset snautserit, jotka lisääntyvät luonnollisesti.

Keinot: Rodun terveydentilaa seurataan kasvattajille ja koiran omistajille suunnatuilla terveystarkastuksilla.

Pentuetiedustelulomakkeissa kysymykset koskevat mm. astumista, synnytystä ja pentujen terveydentilaa. Kasvattajat täyttävät pentuetiedustelulomakkeen A luovutusikäisistä pennuista ja lomakkeen B vuoden ikäisistä kasvateistaan. Synnytysten suhteen tavoitteena on tarkastella lähemmin lisääntyneiden keisarinleikkausten määrää, joita kasvattajat raportoivat pentuetiedustelulomakkeissa. Kartoitetaan tarkemmin myös kivespuutosten yleisyyttä ikävaiheittain (luovutusikä - myöhemmin laskeutunut kives).

Rodun tilaa seurataan myös virallisilla lonkkanivelkuvauksilla sekä silmätutkimuksilla. Selkärankakuvauksia ja kyynärniveldysplasiakuvauksia suositellaan, jotta saadaan kattavampi kuva rodun tilanteesta näiden suhteen. Kerhon pentuvälitysvaatimusten avulla varmistetaan, että jalostukseen käytetyt snautserit tutkitaan lonkkien ja silmien osalta. Kerho tukee mahdollisuuksien mukaan virallisia tutkimuksia.

Lonkat

Lonkkaniveldysplasian suhteen tavoitteena on, että jalostukseen käytettävät koirat lonkkakuvataan ja että ne ovat terveitä. Tavoitteena on myös, että lonkkaniveldysplasian esiintyvyys alenee ottamalla jalostuksessa huomioon niin jalostuseläinten kuin lähisukulaistenkin lonkkastatukset. Jalostukseen käytetään ainoastaan A-C lonkkaisia koiria. C-lonkkaista käytettäessä partnerin lonkat ovat A tai B. Yksilön tuloksen lisäksi huomioidaan yhdistelmän lonkkaniveldysplasiaindeksi, jonka suositus vähintään 101 tai enemmän. Tavoitteena on myös kokonaismäärän lisääminen kuvattavissa koirissa. Tavoite on lonkkakuvata 50% vuosittaisista rekisteröinneistä. Kerho tukee mahdollisuuksien mukaan rahallisesti kuvauksia.

Silmät

Tavoite: Kartoitetaan rodun silmäsairauksien tilannetta. Rodun koko populaatiosta tutkitaan 50 % vuosittaisesta rekisteröinnistä. Kaikki jalostukseen käytettävät snautserit on silmätutkittu. Jalostukseen käytettävillä koirilla on alle 24 kk vanha virallinen silmätutkimustulos. Jalostukseen ei käytetä perinnöllisiä silmäsairauksia (HC, PRA, TRD, PHTVL2/PHPV) omaavia koiria.

Keinot: Kerhon pentuvälitykseen vaaditaan korkeintaan 24 kk vanha virallinen silmätutkimustulos. Suositus on, että jalostukseen käytettävät ja käytetyt tutkitaan nuorena (1-3 vuotiaana) ja keski-iässä (5-6 -vuotiaana) ja vanhana (yli 7-vuotiaana). Osoitetaan mahdollisuuksien mukaan kerhon rahallista tukea snautsereiden silmätutkimuksiin.

Kyynärnivelet

Tavoite: Suositellaan kyynärnivelkuvauksia. Keinot: Valistetaan kasvattajia ja koirien omistajia kyynärnivelten kuvaamisen tärkeydestä, sillä kyynärnivelillä on suurempi osa koiran painosta kuin lonkilla. Kerho tukee mahdollisuuksien mukaan rahallisesti kuvauksia.

Selkäranka

Tavoite: Kerätään tietoa snautsereiden selkärankojen tilanteesta. Keinot: Valistetaan kasvattajia ja koirien omistajia selkärankakuvauksista. Kerho tukee mahdollisuuksien mukaan rahallisesti kuvauksia.

Ulkomuoto

Terveen, rotumääritelmän mukaisen, liioittelemattoman rakenteen ylläpitäminen. Ulkomuodon osalta suomalaiset snautserit ovat erittäin hyvää tasoa. Tyyppi ja rakenne on vuosien saatossa saatu melko

lähelle rotumääritelmää. Jalostuksen tavoitteet kohdistuvat oikeaan luonteeseen, rotumääritelmän mukaiseen kokoon, ryhtiin, neliömäiseen rakenteeseen, vahvaan, mutta tyylikkääseen olemukseen, karkeisiin karvoihin, tasapainoisiin kulmauksiin sekä kaikkia niveliä käyttävään raviin. Snautseri on karkeakarvainen koira, jolloin oikea turkin laatu on tärkeää.

Keinot: Korostetaan tuomarikoulutuksissa ja kasvattajatapaamisissa rodun karkean peitinkarvan ja raajakarvan merkitystä. Rotumääritelmästä korostetaan ryhdikkyyttä, neliömäisyyttä, tasapainoisia kulmauksia, tehokasta niveliä käyttävää ravia sekä suorakulmaista, tiiliskivimäistä päätä.

Suositellaan, että ulkomuodoltaan jalostukseen käytettävä uros ja narttu ovat saaneet näyttelyssä erinomaisen laatuarvostelun tai jalostuskäyttöä puoltavan jalostustarkastuslausunnon.

Kivespuutos

Kivesvikaista urosta ei käytetä jalostukseen. Seurataan kivespuutosten määrää pentuetiedustelulomakkein.

Purentavika

Purentavikaista (selvä ylä-, ala- tai ristipurenta) koira ei tule käyttää jalostukseen. Jalostukseen voi käyttää yksilöä, jolla on yhden hampaan puutos, jolloin partnerilla on oltava täysi hampaisto.

Lihasdystrofia

Jalostuksessa tulee olla tietoinen taudin olemassaolosta kannassamme ja antaa kasvattajille tietoa ja neuvoja tautitilannetta koskien. Terveyskyselyiden yms. kartoitusten avulla pyritään pysymään ajan tasalla mahdollisten uusien tapausten varalta, jotta taudin yleistyminen estettäisiin. Lihasdystrofiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen eikä sellaista yhdistelmää tule uusia, josta on syntynyt lihasdystrofisen pentu. Lihasdystrofisen pennun pentuesisaruksia ei saa myöskään käyttää jalostukseen.

Kardiomyopatia

Kardiomyopatiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Pentuesisaruksen sydän tulisi todeta terveeksi (ultraäänitutkimus) ennen jalostuskäyttöä. Pentuesisaruksille suositellaan teetetävän myös geenitesti. Sellaista yhdistelmää, josta syntyi kardiomyopatiasta kärsinyt koira, ei tule uusia.

Hypotyreoosi

Hypotyreoosia sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. TGAA- ja T4+TSH-testausta suositellaan siitoseläimelle, jonka lähisuvussa on todettu hypotyreoosia.

Kynsien irtoaminen

Mikäli koiralla on diagnosoitu SLO, sitä ei saa käyttää jalostukseen. Lievää kynsien oireilua sairastavaa koira tulisi käyttää jalostukseen harkiten. Lievää kynsien oireilua sairastavan koiran jalostuskäytössä tulisi yhdistelmän toisella koiralla on normaalit kynnet. Kynsistään oireilevan koiran jalostuskäytössä tulisi huomioida, ettei kerrata sukutaulussa kynsiongelmaa tiedettävästi sairastavia koira.

Kilpirauhasen vajaatoiminta

Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen.

Epilepsia

Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Sellaista yhdistelmää, josta on syntynyt epileptikko, ei tule uusia.

Häntämutkat ja töpöhäntäisyys

Mikäli koiralla todetaan jokin häntämuutos, suositellaan hännän röntgenkuvausta ennen siitoskäyttöä. Mikäli kyseessä on koukkuhäntä, koira ei saa käyttää jalostukseen.

Luonnontöpon / normaalia selvästi lyhyempihäntäinen koiran häntä katsotaan epämuodostumaksi. Joka rotumääritelmän mukaan on hylkäävä virhe. Tällaista koira ei saa käyttää jalostukseen.

Ikävaatimukset

Jalostukseen käytettävän uroksen suositeltu vähimmäisikä on 24 kuukautta ja nartun synnytysketkellä 24 kuukautta. Urosten käyttöä jalostukseen vasta vanhemmalla iällä (5+ vuotiaina) suositellaan.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Kennelliiton suosituksen mukaan yhden uroksen jälkeläismäärä ei saisi ylittää 5% yhden sukupolven rekisteröinneistä. P&S värisillä snautsereilla tämä tarkoittaisi tällä hetkellä 17,9 pentua ja mustilla 5,6 pentua. Keskimääräisellä pentuekoolla tämä tarkoittaa pippurin ja suolan värisillä 2–3 pentuetta ja mustilla vain yksi pentue. Mustilla ei ole järkevää rajoittaa uroksen käyttöä vain 6 pentuun, koska näin pienestä jälkeläismäärästä ei välttämättä yksikään tule jatkamaan sukua ja näin kavennetaan osaltaan jalostuspohjaa. Mustilla uroksilla suosituksena onkin sama jälkeläismäärä kuin pippurin ja suolan värisillä eli 18 pentua.

On huomioitava, että snautseri on pienilukuinen rotu, jossa jokaisesta pentueesta ei käytetä koiria jalostukseen. Siksi jälkeläismäärissä ei voi vain ottaa huomioon lukumäärää vaan on huomioitava määrän lisäksi monestako eri nartusta pentuemäärä on täyttynyt ja onko jälkeläisiä käytetty jalostukseen.

Tärkeää on ottaa huomioon toisen polven jälkeläisten määrä. Erityisesti vanhemman terveen uroksen siitoskäyttö on suositeltavaa, vaikka sen jälkeläismäärä olisi huomattavasti SKL:n suosituksia suurempi, mikäli uroksen toisen tai kolmannen polven jälkeläismäärä on pieni. Ulkomaisten urosten käyttäminen on suotavaa, mutta kotimaisista uroksista on useimmiten käytössä enemmän luotettavaa terveystutkimustietoa. Näin ollen ei ole suotavaa rajoittaa liikaa kotimaisten urosten käyttöä jalostuksessa.

6.2 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestön tulee tiedottaa kasvattajia rodun tilasta ja jalostuksen työkaluista. Materiaali rodun tilasta on riittävän selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa.

Jalostustoimikunta seuraa molempien värien koko populaation sukusiitoskerrointa ja tehollista populaatiokokoa ja tiedottaa näistä kasvattajia jalostuspäivillä. Tiedot raportoidaan nettisivuilla linkkinä Suomen Kennelliiton Koiranetin tilastoihin sekä jalostuspäivillä.

Toimikunnan tulee tarkkailla vuosittain vuosittaista tehollista populaatiokokoa ja sen sisäisiä muutoksia. Toimikunnan tulee seurata sukusiitosasteen muutoksia laskemalla arvot vuosittaisille ikäluokille, jotka esitetään vuosittain jalostuspäivillä. Sukusiitosasteet lasketaan viiden polven mukaan. Jalostustoimikunnan tulee tarkkailla urosten käyttöä ja tiedottaa jäsenistöä eniten käytettyjen urosten jälkeläismäärästä jalostuspäivillä. Jalostuspäivillä julkaistaan myös ajan tasalla olevat urosten

jälkeläislistat, jotka lisätään myös linkkinä kerhon omille jalostussivuille. Jalostustoimikunta seuraa myös toisen polven jälkeläismääriä ja informoi näistä kasvattajia vuosittaisilla jalostuspäivillä

Jalostusurosten suhteen tulisi noudattaa varovaisuutta, jotta rotuun ei pesiytyisi ns. siitosmatadoreja. Yksipuolinen siitosurosten käyttö lisää perinnöllisten sairauksien vaaraa. Lopullinen vastuu välttää siitosmatadorien syntyä on kasvattajilla ja urosten omistajilla.

Rotujärjestö järjestää mahdollisuuksien mukaan terveystarkastuksia lonkkien, kyynärnivelten, selkien ja silmien suhteen sekä luonnetestejä että MH-kuvauksia. Rotujärjestö voi tukea rahallisesti terveys- ja luonnetarkastuksiin osallistumisia. Ulkomuodon suhteen järjestetään jalostustarkastuksia, joissa voi olla myös luonteen arviointia. 6.3 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

6.3 Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Uhat:

Geenipohjan suppeneminen ja liian usein saman koiran käyttäminen monessa yhdistelmässä.

Kasvattajat eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota luonteen jalostamiseen.

Kasvattajat eivät sitoudu jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteisiin.

Kasvattajat eivät ole mukana rotujärjestön toiminnassa.

Kasvatustyössä huomio kiinnittyy vain yhteen osa-alueeseen, jolloin kokonaisuus unohtuu.

Kasvattaminen tehdään Suomessa hankalaksi -> kasvattajien määrän roima lasku.

Rotukoirien maineen heikkeneminen yleisesti -> vaikuttaa pentujen kysyntään.

Mahdollisuudet:

Luonnetestien hyödyntäminen jalostuksessa.

Hyvä yhteishenki ja yhteiset tavoitteet.

Snautseri on rotu ilman suurempia terveys ja luonneongelmia.

Monikäyttöinen rotu.

Varautuminen ongelmiin

Luonnetestattujen ja terveystutkittujen koirien käyttäminen jalostukseen.

Jalostukseen käytettävien koirien määrän lisääminen.

Keskustelun lisääminen rodun tavoitteista kasvattajien ja rotujärjestön toimijoiden kesken.

Kasvattajat luovat yhdessä jalostustavoitteet.

Rotujärjestö kasvattajien tukena, tiedon välittäjänä, tuottajana ja edunvalvojana.

6.4 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2023	Jalostuspäivät Jalostustarkastus Terveystietopankin luominen Urosohje Kasvattajan opas Tervetulokirje uusille kasvattajille.
2024	Jalostuspäivät Jalostustarkastus Laaja terveystarkastus Laaja arkikäyttötymisen kysely.

2025	Jalostuspäivät Jalostustarkastus Snautserin rodunomaisuus koulutussarja ulkomuototuomareilta.
2026	Jalostuspäivät Jalostustarkastus Pentuoppaan päivitys Luonne vuosi; painopiste jalostustietojärjestelmän viralliset tulokset ja listaukset (etenkin koe- ja testipuoli) JTO:n päivitysten valmistelu.
2027	Jalostuspäivät Jalostustarkastus JTO:n päivitys.

JTO:n ja PEVISA:n vaikutuksen seuraaminen

Jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Tavoitteiden toteutuminen raportoidaan Suomen Snautserikerhon jalostustoimikunnan vuosikertomuksessa. Snautseri ei kuulu PEVISA ohjelmaan.

7. LÄHTEET

- [DSPK] Dansk Schnauzer og Pinscher klub. Internet sivut osoitteessa: <http://www.dspk.dk/>
- [Gomez-Todra] Gomez-Todra, Salvador 1991. Los Perros. Gran enciclopedia canina.
- [Jackrusse] <http://www.jackrussell.fi/Main/SukuKato>
- [KC] The Kennel Club. Internet sivut osoitteessa: <http://www.the-kennel-club.org.uk/>.
- [Koiranet] Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä. <http://jalostus.kennelliitto.fi/>
- [Lindberg] Kloproblem hos riesenschnauzer - myt eller sanning?, Seminaariesitys, Mikaela Lindberg, työnohjaaja: Lennart Swenson, Institutionen för husdjursgenetik, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala 2000.
- [Mäki et al.] Mäki, Katariina & Ekman Tarja 2004, Terveempien koirarotujen puolesta – sukusiitosdepressio ja matadorijalostusta vastaan, Jalostustoimikuntien neuvottelupäivä julkaisu 31.1.2004, Suomen Kennelliitto.
- [Möller] Möller Pia, 2004. SSPK:n historia 1954- (tiedotuslehtiset, hallituksen pöytäkirjat) Snautseri-Pinscher –lehti 1/2004.
- [NSBK] Norsk Schnauzer/Bouvier klubb. Internet sivut, osoitteessa: <http://www.nsbk.org/>
- [PSK] Germany Pincher-Schnauzer klub. Internet sivut osoitteessa: <http://www.psk-pinscher-schnauzer.de/>

- [SSCA] The Standard Schnauzer Club of America. Internet sivut osoitteessa: <http://www.standardschnauzer.org/>
- [SSnK 2] Suomen Snautserikerho ry:n jalostustoimikunnan teettämät terveystarkastukset ja koirien omistajien raportit.
- [SSnK 3] Suomen Snautserikerho ry:n kasvattajalista <http://www.ssnk.fi/fi/kasvattajat/>
- [Svenska SPK] Svenska Schnauzer-Pincher klubben. Internet sivut osoitteessa: <http://www.sspk.nu/>
- [Terv. 1] Terveystarkastus snautserille, Ruotsin snautserikerho 2003 Schnauzerringen, Rasspecifik Avelstrategi för Schnauzer version 1.5, 8.2.2005. Internet osoite: <http://www.come.to/mellanschnauzerringen>
- [Kennelliitto] Suomen Kennelliitto valioarvosäännöt 2009
- [Kennelliitto 2] Perinnölliset sairaudet